

Česká zemědělská univerzita v Praze

**Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů
Katedra botaniky a fyziologie rostlin**

**Fakulta agrobiologie,
potravinových a přírodních zdrojů**

**Významné faktory pro rozvoj venkovské oblasti
Klučovsko a okolí**

Bakalářská práce

Jan Podlipný

Veřejná správa v zemědělství, rozvoji venkova a krajiny

Prof. Ing. Václav Hejnák, Ph.D.

© 2024 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Významné faktory pro rozvoj venkovské oblasti Klučovsko a okolí" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury, dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 26. dubna 2024

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu své bakalářské práce prof. Ing. Václavu Hejnákovi Ph.D. za cenné rady a připomínky při zpracování této práce. Dále děkuji panu místostarostovi Jiřímu Maršálkovi, starostkám Blance Řezáčové, Anděle Frumarové, Haně Teršové a slečně Lucii Hyblerové za jejich drahocenný čas a ochotu při rozhovorech k této práci.

Významné faktory pro rozvoj venkovské oblasti Klučovsko a okolí

Souhrn

Venkovské oblasti mají všeobecně klíčový vliv na ekonomiku a životní prostředí v České republice. Avšak v posledních letech byl venkov výrazně opomíjen oproti městům a jejich rozvoj byl oproti venkovu upřednostňován. S tímto souvisí řada problémů, jako je například nízká kvalita pozemních komunikací, špatná dostupnost dopravního spojení, nedostatek pracovních příležitostí a zhoršení stavu a rázu okolní krajiny. Proto je tu politika rozvoje venkova, která si dává za cíl zvýšit kvalitu života obyvatel žijících na venkově. Především je tu snaha zapracovat na již zmíněných negativních faktorech, a to zejména na zamezení jejich vzniku do budoucích let. Na poli rozvoje venkova funguje několik skupin subjektů, které se aktivně podílejí na tomto rozvoji. Tito aktéři disponují nástroji, kterými výrazně pozitivně ovlivňují faktory, které mají vliv na venkov.

Tato práce vznikla za účelem identifikace faktorů významných pro rozvoj venkovské oblasti Klučovsko. Pro splnění stanovených cílů byla s využitím otevřených zdrojů zjištěna základní charakteristika jednotlivých obcí daného regionu, a to především z pohledu dopravní obslužnosti, pracovních možností, školství, blízkosti měst, vlivu zemědělství na region a působnosti místních akčních skupin. Dále bylo provedeno dotazníkové šetření zaměřené na kvalitu života v jednotlivých obcích regionu Klučovsko. Respondenti uvedených obcí odpovídali na 20 otázek, které odrážejí život obyvatel na venkově. Ty byly zaměřeny zejména na dopravní obslužnost, kvalitu místních komunikací, nabídku pracovních příležitostí, možnost využití základních služeb, společenský a kulturní život v obci. Byl veden také rozhovor se členy vedení jednotlivých obcí za účelem zjištění nejvýznamnějších rozvojových faktorů z pohledu představitelů veřejné správy. V rozhovorech bylo také sledováno, jaké obce byly v posledních letech aktivní v dotační politice, které projekty plánují do budoucna nebo jaké faktory jsou podle nich nejdůležitější pro rozvoj obcí regionu.

Z výsledků vyplývá, že velký význam pro rozvoj popisovaného regionu má jeho dobrá strategická poloha. Český Brod je nejbližší větší město regionu, a je pro většinu obyvatel stěžejní a dostupný. Obyvatelé regionu zde pokryjí své základní sociální potřeby, např. lékařskou péči, jsou zde základní a střední školy a také obchody. Obyvatelé regionu najdou ve městě širší možnosti pracovního uplatnění než ve sledované venkovské oblasti. Vybavenost obcí v regionu je velmi nerovnoměrná. Například obce Tatce, Poříčany jsou téměř soběstačné. Mají menší obchod s potravinami, ve kterém obyvatelé nakoupí i domácí potřeby, restaurační zařízení, přímé vlakové spojení Praha-Kolín. Další obcí, která je z pohledu základní vybavenosti poměrně dostatečně vybavena, je Klučov. Obyvatelům Klučova však chybí restaurační zařízení, kde by se mohli občané potkávat. Obec si je tohoto nedostatku vědoma a intenzivně pracuje na jeho řešení. Ostatní menší obce regionu jsou na tom podstatně hůře, chybí jim obchod s potravinami, a proto jsou jejich obyvatelé odkázáni na blízkost Českého Brodu

nebo Peček. Absence obchodu nebo restaurace na těchto malých obcích je dána ztrátovým provozem. Je možné, že by mohl v těchto obcích fungovat alespoň letní prodej či sezónně otevřená restaurace.

Z rozhovorů s představiteli obecních samospráv bylo zjištěno, že všechny obce byly aktivní v dotační politice a usilovaly o získání dotačních titulů. Největší část peněžních prostředků byla použita na zlepšení technické infrastruktury v obcích. Do budoucna všechny obce budou mít kanalizační a vodovodní síť, což je z pohledu členů vedení jednotlivých obcí jeden z nejdůležitějších rozvojových faktorů obce. Dalším významným faktorem je renovace chodníků a místních komunikací. Obecní silnice nejsou v ideálním stavu. Z dotazníku sice vyšlo, že celkově jsou silnice v regionu hodnoceny jako průměrné, ale nezanedbatelná část občanů označila silnice jako nekvalitní, a to zejména v obcích Bylany a Žhery.

Největší část obyvatel pracuje v rozmezí 10 až 30 kilometrů od obce, ve které žijí. O něco menší část obyvatel do zaměstnání dojíždí až 50 kilometrů, což ukazuje na nedostatek pracovních příležitostí v regionu, a právě z toho důvodu musí obyvatelé jednotlivých obcí za prací dojíždět. V regionu je doprava zajištěna autobusovou a vlakovou dopravou. Vlaková zastávka se nachází v obcích Tatce a Klučov, v Poříčanech se nachází vlakové nádraží. Ostatní obce jsou odkázány na autobusovou dopravu nebo se jejich obyvatelé musí dopravovat sami prostřednictvím automobilu.

Byla potvrzena hypotéza, že většina domácností ve sledované venkovské oblasti má alespoň jeden automobil, který používá k dopravě do zaměstnání, za vzděláním nebo službami. Zároveň byla potvrzena druhá hypotéza, že většina obyvatel v uvedených obcích pracuje mimo svou obec, a to v okruhu do 50 kilometrů.

Klíčová slova: zemědělství, místní akční skupina, obec, venkov, region

Relevant factors for development of region Klučovsko and vicinity

Summary

Rural areas generally have a key influence on the economy and environment in the Czech Republic. However, in recent years rural areas have been significantly neglected in comparison to urban areas and their development has been prioritised over rural areas. This has been linked to a number of problems such as poor quality roads, poor transport links, lack of employment opportunities and the deterioration of the condition and character of the surrounding countryside. Therefore, there is a rural development policy which aims to improve the quality of life of people living in the countryside. Above all, there is an effort to work on the negative factors already mentioned, and in particular to prevent their occurrence in future years. There are several groups of actors actively involved in rural development. These actors have instruments at their disposal which have a significant positive impact on the factors affecting rural areas.

This thesis was written to identify factors important for the development of the rural area of Klučovsko. In order to meet the set objectives, the basic characteristics of the individual municipalities of the region were identified using open sources, mainly in terms of transport services, employment opportunities, education, proximity to towns, the impact of agriculture on the region and the scope of local action groups. Furthermore, a questionnaire survey was carried out on the quality of life in the individual municipalities of the Klučov region. Respondents from these municipalities answered 20 questions reflecting rural life. They focused mainly on transport services, quality of local roads, job opportunities, possibility of using basic services, social and cultural life in the village. Interviews were also conducted with members of the leadership of each municipality to identify the most important development factors from the perspective of public officials. The interviews also tracked which municipalities have been active in subsidy policy in recent years, which projects they are planning for the future, or what factors they believe are most important for the development of the region's municipalities.

The results show that its good strategic location is of great importance for the development of the described region. Cesky Brod is the closest major town to the region and is a key and accessible location for most of the population. The inhabitants of the region have their basic social needs, such as medical care, primary and secondary schools and shops. Residents of the region find more employment opportunities in the city than in the rural area surveyed. Amenities in the region's municipalities are very uneven. For example, the villages of Tatce, Poricany are almost self-sufficient. They have a small grocery store, where the inhabitants also buy household goods, restaurant facilities, direct train connection Prague-Kolín. Klučov is another village that is relatively well equipped in terms of basic amenities. However, Klučov lacks restaurant facilities where the inhabitants could meet. The municipality is aware of this shortcoming and is working hard to address it. Other smaller municipalities in the region are

much worse off, lacking a grocery store, and therefore their inhabitants are dependent on the proximity of Český Brod or Pečky. The absence of a shop or restaurant in these small villages is due to loss-making operations. It is possible that at least a summer sale or a restaurant open seasonally could be operated in these villages.

From interviews with municipal government representatives, it was found that all municipalities were active in subsidy policy and sought to obtain subsidy titles. Most of the funds were used to improve the technical infrastructure in the municipalities. In the future, all municipalities will have a sewerage and water supply network, which is one of the most important development factors in the view of the members of the leadership of each municipality. Another important factor is the renovation of sidewalks and local roads. Municipal roads are not in ideal condition. Although the questionnaire showed that overall the roads in the region are rated as average, a significant number of citizens described the roads as poor quality, especially in the villages of Bylany and Žhery.

Most residents work within 10 to 30 miles of the community in which they live. A slightly smaller proportion of residents commute up to 50 kilometres to work, indicating a lack of employment opportunities in the region, and it is for this reason that residents of individual villages have to commute to work. Transport in the region is provided by bus and train services. The train stops are located in the villages of Tatce and Klučov, and there is a train station in Poříčany. Other municipalities rely on bus transport or their inhabitants have to transport themselves by car.

Transportation in the region is provided by bus and train. The train stop is located in the villages of Tatce and Klučov, in Poříčany there is a train station. Other municipalities rely on bus transport or their inhabitants have to transport themselves by car.

The hypothesis was confirmed that the majority of households in the study rural area have at least one car which they use for transport to work, education or services. At the same time, the second hypothesis was confirmed, that the majority of the population in the municipalities in question work outside their municipality, within a radius of 50 kilometres.

Keywords: agriculture, local action group, village, countryside, region

Obsah

1 Úvod.....	9
2 Cíl práce.....	10
3 Literární rešerše	11
3.1 Vymezení venkovského prostoru	11
3.2 Region a jeho rozvoj	15
3.3 Aktéři rozvoje venkova.....	16
3.4 Nástroje rozvoje venkova.....	18
4 Metodika.....	22
4.1 Dotazníkové šetření	22
4.2 Rozhovor se členy vedení obce	23
4.3 Charakteristika území.....	23
5 Výsledky.....	28
5.1 Výsledky dotazníkového šetření.....	28
5.1 Rozbor rozhovorů se členy vedení jednotlivých obcí.....	38
6 Diskuze	50
7 Závěr	53
8 Literatura	55
9 Seznam použitých zkratk a symbolů	59
10 Seznam tabulek	60
11 Seznam obrázků	61

1 Úvod

Chápání venkova může být různé. Pod pojmem venkov si představíme malé vesnické sídlo, které je obklopeno zemědělskou a přírodní krajinou. Je pro něj typická zemědělská výroba a klasická venkovská nízkopodlažní zástavba. Toto je jeden z nejčastějších pohledů veřejnosti na venkov. Není to však jediná možnost, jak definovat venkovský prostor. Každá venkovská oblast je však individuální a každá se potýká s různými problémy. Těmto problémům je však možné předejít nebo je řešit správným postupem v rámci rozvoje venkova. Pomocí správně zvolené rozvojové strategie lze zlepšit kvalitu života obyvatel venkova a podporovat krajinu, která venkov obklopuje (Woods, 2011).

ČR vymezuje venkovské obce většinou jako sídla do 2.000 obyvatel. Podle této klasifikace obce s méně než 2.000 obyvateli představují téměř 90 % počtu všech obcí České republiky, ale žije zde necelých 27 % obyvatel České republiky. Pojem venkov je nejčastěji občany spojován s termíny jako klid, pohoda, kvalitní životní prostředí. Pro venkovský prostor je typické zemědělství, které zaměstnává převážně venkovské obyvatelstvo. Jedná se tedy o odvětví těsně spjaté s venkovskou zaměstnaností, a tím i částečně přispívající sociální vyváženosti venkova (Poláková, 2018).

V České republice je několik kategorií subjektů, tzv. aktérů, které se angažují v rozvoji venkova. Jedná se o aktéry, kteří působí na lokální, regionální, národní a evropské úrovni. Evropská úroveň přibyla k ostatním v roce 2004, kdy Česká republika vstoupila do Evropské unie. Od té doby jsou pro český venkov dostupné evropské dotační prostředky, které jsou přerozdělovány jednotlivým subjektům. Jedná se přímo o obce, které se snaží zlepšovat životní podmínky pro svoje obyvatele a zajistit jim kvalitní život. Mohou to být také neziskové organizace, které pomáhají znevýhodněným subjektům. Na krajské úrovni stojí především Krajské úřady, které si sami tvoří své Programy na rozvoj venkova a pomáhají tak menším obcím na dosažení dotačních titulů. Stát jakožto představitel národní úrovně má snahu především podporovat znevýhodněné venkovské oblasti, aby docházelo k vyrovnávání životní úrovně mezi jednotlivými regiony (Bínek, 2009).

Aktéři disponují několika důležitými nástroji, kterými přímo ovlivňují rozvoj obce. Tyto nástroje se používají k tomu, aby bylo dosaženo cílů, které byly stanoveny pro rozvoj daného venkovského sídla (Stejskal a Kovárník, 2009). Jako takový nástroj si můžeme například představit právní předpis, který upravuje chování v dané obci, strategický plán pro rozvoj venkova do dalších let, udržení kvalitní infrastruktury, zajištění základních potřeb pro občany a také finanční faktory v podobě dotací.

2 Cíl práce

Hlavním cílem práce je identifikace faktorů, které jsou důležité pro rozvoj vybrané oblasti. Těmito faktory jsou: dopravní obslužnost, dostupnost vzdělávacích zařízení, služby pro obyvatele, obchody, nabídka práce, blízkost měst, vliv zemědělství na území, dotační možnosti a působnost Místních akčních skupin. Dále zjištění, se kterými faktory jsou obyvatelé jednotlivých obcí spokojeni, a které je naopak zlepšit. Navazujícím cílem práce je zjistit názor obyvatel na vybavenost obce, ve které žijí. To samé u členů vedení obce a komparovat.

V rámci dosažení cílů jsou stanoveny následující hypotézy.

- 1) Ve sledované venkovské oblasti má většina domácností alespoň jeden automobil, který především využívá k dopravě do zaměstnání, vzdělávacích zařízení a za službami.
- 2) Většina lidí na venkově pracuje mimo svou obec, ale v okruhu do 50 kilometrů od ní.

3 Literární rešerše

3.1 Vymezení venkovského prostoru

Venkov lze definovat několika různými způsoby. Každý autor definuje problematiku venkova trochu jinak, ale mají na mysli většinou to samé. Je tedy obtížné přesně definovat co patří do venkovské oblasti a co už naopak nikoli. Nejčastěji můžeme venkov chápat jako vesnickou oblast s nízkým počtem obyvatel a malou hustotou zalidnění. V České republice je nezanedbatelné množství venkovských oblastí, které můžeme označit jako vesnice. Do rozporu s definicí se můžeme dostat, pokud se sídlo nachází v těsné blízkosti města. Nemůžeme totiž s jistotou určit, zdali se jedná o venkovskou nebo městskou urbánní oblast. Například Hruška (2011) toto tvrzení rozporuje a uvádí, že přechod mezi městem a venkovem lze zaznamenat v rurální geografii.

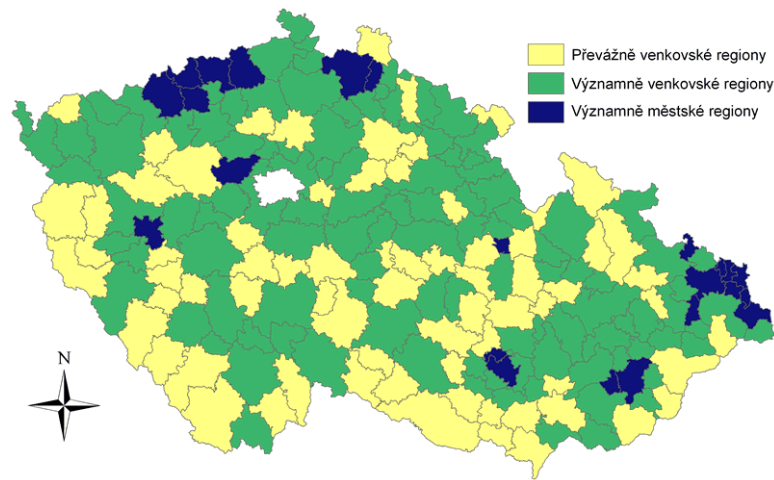
Venkov je možné definovat jako oblast, ve které nalezneme krajinu a zároveň vesnická sídla. Znamená to tedy, že pojem venkov zahrnuje intravilán i extravilán malých, vesnických sídel. Typické pro vesnickou oblast je menší hustota obyvatel a celkově malý počet obyvatel (Perlín, 2007).

Hustota zalidnění se využívá zejména v konvenčním vymezení venkova. Hustotu osídlení můžeme označit jako počet trvale žijících jedinců na jednotce prostoru, nejčastěji se využívá 1 km². V rámci Evropské unie se jako venkov bere oblast s hustotou zalidnění menší než 100 obyvatel/km² (Perlín, 2007).

ČSÚ (2009) taktéž uvádí, že je velmi obtížné jednoznačně definovat co je venkov, naklání se k definici, která je založena na hustotě zalidnění menší než 150 obyvatel/km². V návaznosti na toto vymezení můžeme venkovské oblasti zařadit do dvou úrovní.

Lokální úroveň, tedy obecní úroveň definuje venkov jako sídla s hustotou zalidnění pod 150 obyvatel/km² (ČSÚ, 2009).

Regionální úroveň uvádí tři kategorie regionů, podle procentuálního podílu obyvatel žijících ve venkovských obcích. První kategorie nese název Významně městská. Již z názvu vyplývá, že se jedná o region, kde je podíl obyvatel žijících na venkově velmi nízký. Do této oblasti řadíme tedy oblasti, kde méně než 15 % obyvatel žije na vesnicích. Druhá kategorie je označena jako Významně venkovská, vliv a podíl venkovských sídel je zde nezanedbatelný a má význam na rozvoji daného regionu. Ve venkovských sídlech zde žije 15–50 % obyvatel. Třetí kategorie je pojmenována jako Převážně venkovská. Podíl vesnic v regionu má převahu nad městskými sídly. Tedy více než 50 % obyvatel žije na venkově (viz obrázek 1), (ČSÚ, 2009, Perlín, 2009).

Obrázek 1- vymezení regionů ČR

Ve Spojených státech amerických se jako venkovská oblast označuje sídlo, které je obklopeno přírodní krajinou a populace sídla nepřesáhne 2.000 trvale žijících obyvatel. Druhým možným způsobem vymezení je shodně jako v Evropě hustota zalidnění. Z tohoto pohledu je stanovena hranice 386 obyvatel na km² (Womach, 2005)

Venkovské regiony České republiky se na první pohled neliší od venkovského prostoru v jiných oblastech střední Evropy. Najdeme však jiná specifika u sídelního systému České republiky. Jedná se například o velmi stabilní sídelní systém, v porovnání s dalšími státy EU, rovnoměrné osídlení s minimálním množstvím marginálních území venkovského charakteru. Marginalizovaná území se nacházejí obvykle ve vnitřní periferii státu, což jsou hranice krajů nebo při státních hranicích. Vnitřní periferie jsou způsobena nodálním charakterem krajů. Dále pouze minimum obyvatel žije na území, které není v dosahu více či méně významného ekonomického centra (Kouřilová, 2012).

Dle Čmejrk, Bubeníčka a Čopíka (2010) lze vymezení venkovských obcí rozdělit dle třech přístupů. První přístup se odvíjí od počtu obyvatel žijících v daném sídle. Tradičně v České republice byla hranice definující venkovskou obec stanovena na horní hranici 2.000 obyvatel. Zákonem č. 128/2000 Sb. o obcích (obecních zřízeních), byla tato hranice zvýšena na 3.000 obyvatel. V praxi lze stále využívat obě hranice, ale také je možnost pracovat s hranicí 1.000 obyvatel na sídlo, popřípadě využívat i hranice další. (Poláková, 2018)

Druhý přístup pokládá za venkovská ta sídla, které nejsou městem. V roce 1998 bylo 5.737 venkovských obcí. Z celkového počtu 6.242 bylo tedy 91,9 % venkovských obcí. Na venkově tehdy žilo 2, 988.993 obyvatel, tedy 28,8 % populace České republiky. V roce 2008 kdy bylo provedeno srovnávací šetření, z kterého vyplynulo, že počet venkovských sídel klesl o 1,3 % na 5.662. Klesl také podíl venkovského katastrálního území. Oproti tomu se zvedl podíl obyvatelstva žijícího na venkově a to o 0,7 % na 29,6 % (Čmejrek, Bubeníček a Čopík, 2010).

Třetí přístup je založen na hustotě zalidnění. Je využívána metodika OECD, která je používaná také Eurostatem. Za venkovské obce jsou považovány obce, které mají hustotu zalidnění menší než 150 obyvatel na 1 km². Na území našeho státu se však v dokumentech můžeme také setkat s vymezením venkovských sídel s hustotou pod 100 obyvatel na 1 km². Na základě tohoto vymezení je tedy venkov definován jako území základních územních jednotek, které mají hustotu zalidnění menší než 100 obyvatel na 1 km² (Čmejrek, Bubeníček a Čopík, 2010).

Venkov můžeme také vymezit jako souvislý region se shodou identifikačních znaků, které můžeme obecně nazvat jako venkovské. Abychom mohli nalézt jednotlivé znaky musíme se sjednotit s vymezením venkova jakožto prostoru, který je tvořen převážně venkovskými obcemi a okolní krajinou. U venkovských sídel můžeme vymezit následující znaky venkova:

- **urbanistické znaky** – typickým urbanistickým znakem pro venkov je vysoký podíl rodinných domů, dalšími znaky jsou málo rozvinutá uliční síť, klasická návěs jakožto dominantní prostor v obci, dále také vysoký podíl zeleně mezi zástavbou.
- **architektonické znaky** – běžná je nízkopodlažní zástavba, minimální podíl nebo úplná absence nájemního bydlení, domy mají většinou hospodářské zázemí, vymezení dvora a zahrady, kdy zahrada plní převážně produkční funkci, zatímco dvorek spíše rekreační.
- **sociální znaky** – lidé na venkově jsou si bližší než obyvatelé v městské zástavbě, žijí v menší anonymitě, nalezneme zde určité prvky tradicionalismu a konzervatismu.
- **ekonomické znaky** – primární činností je zemědělství a produkce potravin, zaměstnanost v tomto odvětví však klesá, lidé jsou tedy nuceni za zaměstnáním dojíždět mimo obec
- **administrativní znaky** – sídlo, které v minulosti získalo statut města, je městem a ostatní sídla jsou vesnicemi, speciální formou sídla je městys (Maříková, 2006)

Nevezmeme-li v potaz znaky administrativní a velikostní, tak není možné jednoznačně plošně vymezit splňující znaky venkova. V praxi se proto zpravidla využívají kvantitativní znaky venkova, které vymezují venkov na základě počtu trvale bydlících obyvatel na území obce (Svobodová & Věžník, 2014, Pospěch et. al., 2014).

Halfacree (2006) navrhl model pro zkoumání jednotlivých interpretací venkova, života na venkově a venkovských lokalit, která má spojit jednotlivé prvky toho, co obvykle

chápeme pod pojmem venkov. Jeho model venkovského prostoru se skládá ze třech stupňů.

- **venkovské lokality** – vyjadřují odlišné přístupy, které jsou spojeny s produkcí, anebo spotřebou
- **formální reprezentace venkova** – tento stupeň je vyjádřen kapitalistickými politikami, které popisují způsoby, kterými venkov přispívá do obchodních procesů
- **každodenní život na venkově** – zahrnuje interakční prvky mezi jednotlivými subjekty venkovského života

Netradičním a zajímavým vymezením venkova v rámci Evropské Unie je vymezení na základě krajinného pokryvu (Vard et al., 2005). Aby mohla být obec dle tohoto dělení brána jako venkovská, musí být její katastrální území z 90 % pokryto zemědělskou, lesní nebo přírodní oblastí. Klade tedy důraz na poměr mezi zastavěnou plochou (intravilánem) a nezastavěnými plochami (extravilánem). S tímto se shoduje taktéž IFAD „Mezinárodní fond rozvoje zemědělství“ (2010).

Podobný pohled na vymezení venkova, respektive venkovského prostoru má Johnston (1994), který jako venkov uvádí oblast s nízkou hustotou zalidnění, ve kterých převládá extenzivní využití půdy jako je zemědělství nebo lesnictví. Na úzký vztah zemědělství a venkova odkazuje také (Rogna ,2013)

Z ekonomického pohledu byla vedena analýza na zaměstnanost ve službách a průmyslu. Srovnání probíhalo mezi obyvateli venkova a města, a s tím související migrace za prací. Venkovské regiony přesáhly stanovené hranice a důvodem byly lokální faktory, které přímo ovlivňují venkovský prostor (Woods, 2005, Bijman et al.2016).

Na to Woods (2010) znovu navazuje a uvádí, že je složité jednoznačně vymezit co je venkov nebo určit region jako venkovský. Zřejmě rozdílnost mezi venkovskou oblastí a městem je chápána jako prostorová disparita (Kutscherauer, 2010).

Senn a Fratesi (2009) se domnívají , že tyto hranice je region schopen přerůst a vybudovat silné vztahy mezi jednotlivými subjekty uvnitř i vně regionu.

3.2 Region a jeho rozvoj

Region

V odborné literatuře, která pojednává o regionálním rozvoji se nejdříve setkáme s vymezením regionu a jeho definicí. Region je často chápán jako soudržná a jednotná oblast, ve které mají jednotlivé subjekty stejné nebo podobné znaky. Díky těmto společným kritériím lze odlišovat jednotlivé regiony od sebe. Regiony mají jasně stanovené hranice, které mohou být jazykové, etnické, průmyslové nebo hranice mezi venkovskou oblastí a městem. Pro region je také typické, že je subjekty v regionu více interagují mezi sebou než mezi subjekty z jiných regionů (Faltová Leitmanová et. al.2012).

Regionem se rozumí oblast, kterou lze definovat na základě určitých charakteristik. Je to souvislý a propojený prostor střeň velikosti. Což znamená, že jeho působnost je rozsáhlejší než lokální, ale na druhou stranu je menší než národní působnost (Sinz, 2018).

Regionální rozvoj

Ani regionální rozvoj není možné zcela jednoznačně definovat, ale lze ho chápat z akademického a praktického pohledu. Z pohledu praktického chápání regionálního rozvoje je míněno vyšší využívání a zvyšování potenciálu vymezeného regionu. To se projevuje v lepší konkurenceschopnosti v soukromém sektoru, životní úrovni obyvatelstva, stavu životního prostředí a dalších faktorech. Potenciál lze zhodnotit pomocí ukazatele hrubého domácího produktu na obyvatele, míry nezaměstnanosti, poměr vzdělaného obyvatelstva, kvalita a dostupnost infrastruktury a další faktorů. Toto chápání regionálního rozvoje využívají zejména správní subjekty jako krajské, městské či obecní úřady. Naopak akademické chápání regionálního rozvoje uplatňuje nauky jako ekonomie, sociologie a geografie. Řeší různé procesy, jevy a vztahy působící v regionu. Hlavním cílem je nalezení příčin nerovnoměrného rozmístění osídlení venkovských oblastí a identifikace ovlivnitelných a neovlivnitelných faktorů rozvoje prostoru (Wokoun et al. 2008).

Jako rozvoj je možné také chápat modernizaci jednotlivých prvků v obci. Modernizace vede ke zvýšení kvality života na venkově. Na obecní úrovni se rozvoj projevuje dostatečným množstvím ekonomických příležitostí a jejich dostupností. Takto rozvíjená obec má dostatek služeb pro obyvatele, čisté životní prostředí a bohatý kulturní život. Pokud si jsou obyvatele vědomi rozvoje obce, jsou ochotni se podílet na jejím rozvoji osobně. Z tohoto důvodu je důležité hodnocení spokojenosti života z pohledu občanů (Bernard et al. 2011).

3.3 Aktéři rozvoje venkova

Úloha aktérů je především obohacování a zhodnocování života v daném regionu. Aktéry rozvoje venkova mohou být všechny subjekty. Tedy organizace, skupiny nebo jednotlivci, kteří se angažují v rozvojových aktivitách venkova. Různorodost aktérů je dobrá pro rozvíjení všestrannosti a rozmanitosti venkova, kdy je zřejmé, že jeden subjekt se nemůže zaměřit na všechny formy rozvoje. Organice a jednotlivci spolu mohou spolupracovat a napomáhat tak minimálně k udržení hodnoty venkova. Jako aktéra můžeme také chápat samotný venkovský prostor, zejména jako fyzickou podporu lidské činnosti. Součinnost těchto aktérů může mít pozitivní dopad na situaci místního trhu práce nebo ovlivnění rozvoje osídlení (Binek et al. 2009, Ambrosio-Albalá & Bastinensen, 2010).

Aktéry rozvoje venkova můžeme kategorizovat z několika pohledů. Můžeme je hierarchicky rozdělit podle důležitosti na aktéry evropské, národní, krajské a lokální úrovně. Dále také podle působnosti, zda působí přímo v lokalitě anebo se jedná o aktéry zvenčí (Binek et al, 2009).

Aktéři se zejména dělí na vnitřní a vnější. Z tohoto dělení jsme poté schopni jednotlivé aktéry rozdělit podle důležitosti. Vnitřními aktéry jsou subjekty, které působí přímo v regionu a pro rozvoj venkova jsou většinou přínosnější než vnější činitelé. Jedná se zejména o menší subjekty v podobě spolků nebo jednotlivců. Jedná se tedy o aktéry z lokální úrovně. Vnější činitelé mohou být z krajské či národní úrovně. Těmito činiteli mohou být také nadnárodní aktéři. Především se jedná o instituce, které ovlivňují a podporují rozvoj venkova (Binek et al, 2009).

Evropská úroveň

Evropská úroveň vstoupila do rozvoje venkova s členstvím České republiky v Evropské unii. Tedy od 1. května 2004 je regionální rozvoj ovlivňován také evropskými prostředky. Díky těmto prostředkům český venkov financuje svůj rozvoj. Součástí je Program rozvoje venkova. Od roku 2014 je každá členská země EU povinna uzavřít dohodu o partnerství, aby koordinovala financování v rámci strukturálních a investičních fondů Evropské unie. Toto je důležité zejména pro efektivní využívání peněžních prostředků na snižování rozdílů mezi regiony. Evropská komise společně se členskými státy spolupracuje s Evropskou investiční bankou na vytváření finančních nástrojů na podporu rozvoje venkova, které jsou součástí Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (Svobodová et al., 2011, Del Bo, et al. 2016).

Národní úroveň

Na této úrovni se objevují aktéři v podobě zájmových organizací, které operují i na krajské úrovni. Těmito aktéry je například Agrární komora nebo Zemědělský svaz ČR,

dále také Spolek pro obnovu venkova a další neziskové organizace. Důležitou roli má zejména státní správa, prostřednictvím Ministerstva zemědělství, které spravuje zemědělskou a lesnickou činnost, vodní hospodářství a další oblasti. Ministerstvo zemědělství má klíčové kompetence v rámci Společné politiky Evropské unie. V roce 2008 zřídilo ministerstvo Celostátní síť pro venkov, má na starosti monitoring a komunikaci s orgány Evropské unie v souvislosti s jednotlivými programy rozvoje venkova. Cílem je zvýšení kvality rozvojových programů a podpora domácí výroby na poli zemědělství, lesnictví a dalších oblastech.

Důležitou roli v podporování venkovských oblastí hraje také Ministerstvo pro místní rozvoj, které má ve své režii Programy na obnovu venkova a také soutěž Vesnice roku. Vítěz soutěže dosáhne na dotaci na zapojení mladých obyvatel a dětí do života v obci. Nesmíme zapomenout na kulturní a lidové dědictví českého venkova, kdy se na jeho rozvoji podílí také Ministerstvo kultury. Společně s Ministerstvem práce a sociálních věcí, svou působností do této oblasti zasahuje také Ministerstvo životního prostředí (Binek et al. 2009).

Krajská úroveň

Na krajské úrovni hraje klíčovou roli efektivita rozvoje území, která je zajištěna prostřednictvím regionálního managementu. Krajský úřad stanovuje strategii na rozvoj svého území a buduje síť regionálního managementu. Kraje si vytvářejí vlastní politiku v rámci rozvoje venkova a jako zdroj využívají Program obnovy venkova. Toto je zejména důležité pro malé a menší obce z důvodu administrativní nenáročnosti a vysoké úspěšnosti u žadatelů. Mimo jiné na krajské úrovni je možné nalézt Krajská informační střediska pro rozvoj zemědělství a venkova, jakožto poradní orgán Ministerstva zemědělství. Bezplatně poskytují poradenské a informační služby. Dalšími aktéry mohou být podnikatelé a neziskové organizace působící v regionu (Binek et. al. 2009).

Lokální úroveň

Z pohledu rozvoje venkova mají aktéři na lokální úrovni klíčovou roli. Velmi důležitá je kooperace mezi jednotlivými subjekty působících na této úrovni. Hlavní postavení na této úrovni má samostatná územní jednotka, kterou je obec. Zejména starosta má speciální postavení jakožto iniciátor rozvoje obce. Starosta se ovšem zodpovídá zastupitelstvu a radě obce. Obec hospodaří s vlastním majetkem, který financuje ze svého rozpočtu, popřípadě z dosažených dotačních titulů (Perlín, 2010).

Z důvodu intenzivnější spolupráce mohou obce tvořit Dobrovolné svazky obcí. Obce v tomto regionu mají společné zájmy rozvoje s jsou spojeny přírodními, či umělými hranicemi. Další možností sjednocení obcí za účelem rozvoje mohou být místní akční skupiny (MAS). Roli zde hrají také podnikatelé, pro jejichž činnost je venkovský

prostor nezbytný. Jedná se především o občany podnikající v lesnictví a zemědělství. Tito podnikatelé produkují velmi kvalitní zboží, které distribuují prostřednictvím maloobchodního a velkoobchodního prodeje nebo na farmářských trzích s vyšším peněžním ohodnocením. Je potřeba počítat i se středními a většími podnikateli napříč všemi sférami, kteří poskytují pracovní příležitosti pro obyvatele, kteří tak nemusejí za prací dojíždět mimo region (Binek et. al. 2020)

3.4 Nástroje rozvoje venkova

Nástroje, které slouží pro rozvoj venkova jsou využívány k tomu, aby bylo dosaženo vytyčených cílů v rozvoji venkovských oblastí. Těchto nástrojů je velké množství, v odborné literatuře je několik definic a rozdělení nástrojů. Dělení nástrojů rozvoje venkova je závislé na autorovi, každý je totiž uvádí jinak (Stejskal & Kovárník, 2009).

Administrativní nástroje

Jsou důležité zejména pro správné legislativní fungování rozvoje. Upravujícími předpisy jsou zákony a usnesení vlády. Nejvýznamnější je zákon 128/2000 Sb., o obcích a zákon 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Dále jsou důležité zákony, které upravují zemědělskou činnost a životní prostředí (Svobodová & Věžník 2014).

Koncepční nástroje

Nejvýznamnějším koncepčním nástrojem je strategický plán rozvoje obce. Dalšími důležitými dokumenty jsou různé rozvojové programy a územní plány. Velký význam má v této oblasti spolupráce mezi jednotlivými aktéry, aby bylo dosaženo vytyčených cílů (Binek et al. 2009).

Institucionální nástroje

Do této kategorie jsou zahrnuty instituce a organizace, které vznikly účelně k rozvoji venkova. I na této úrovni je důležitým aspektem spolupráce mezi jednotlivými institucemi a organizacemi (Svobodová & Věžník 2014).

Věcné nástroje

V této skupině nástrojů je zahrnuta infrastruktura, pronájem nebo prodej prostor a nemovitostní. Společně s poskytováním poradenství (Svobodová & Věžník 2014).

Sociálně psychologické nástroje

Mezi tyto nástroje lze zařadit komunikační a vzdělávací služby. Mladší a vzdělanější obyvatelstvo projevuje větší zájem o rozvojové možnosti venkova než starší, konzervativní část obyvatel. Důležitým prvkem je zde také motivace, která je ve formě kvalitnějšího a příjemnějšího prostředí pro život (Binek et al. 2009).

Finanční nástroje

Finančními nástroji venkova jsou zejména peněžní podpory, granty a dotační tituly. Jedná se o prostředky proudící z veřejného rozpočtu. Z toho plyne, že příjemce dotací nemají povinnost vracet peníze zpět do veřejného rozpočtu. Za předpokladu, že splní podmínky, za kterých mu byly poskytnuty.

Hlavním finančním nástrojem rozvoje venkova jsou bezpochyby dotace. V tomto případě je zde shoda mezi pojmy dotace a grant. Jedná se o synonymní výrazy, ale v praxi se ustálilo označení dotace především pro prostředky ve veřejné správě a označení grant v soukromém sektoru. Dotace by měly být provázané se strategickým plánováním obcí, aby byly efektivně využívány především k řešení problémů vzniklých na daném území. Mimo venkova, je taktéž zemědělství podporováno několika programy v rámci Evropské Unie a České republiky. Zemědělství je omezováno několika právními předpisy. Újmy, které vznikly při plnění povinností plynoucích z těchto nařízení, se snaží systém kompenzovat za pomoci dotačních prostředků.

Evropské a národní nástroje

Hlavním finančním zdrojem reálného rozvoje v České republice jsou evropské fondy. Velmi významná část prostředků z operačních programů je soustředěno do venkovských oblastí. Pro období 2021–2027 na rozvoj venkovských oblastí není tedy zaměřena pouze Společná zemědělská politika, ale také další operační programy. Programem, který je v současnosti navazujícím pro další programy je Program obnovy vesnice, jenž byl schválen vládou České republiky v roce 1991. Tento program byl pozdější novelou přejmenován na Program obnovy venkova. Vydává Zásady pro poskytování účelových dotací, který přesněji popisuje podmínky a financování programu (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2019).

K naplnění cílů Koncepce rozvoje venkova slouží programy, které jsou spolufinancovány zdroji Evropské unie, ale také programy, které jsou čistě národní záležitostí a často vycházejí z původního Programu obnovy vesnice. Jedná se o nástroje, kterými státní správa pozitivně ovlivňuje regionální rozvoj, zejména podporu znevýhodněných oblastí. Národní dotační tituly, které vyhláší jednotlivá ministerstva mají poměrně široký záběr podpory. Základními tématy podpory je podpora dopravní infrastruktury, podpora veřejných služeb. U dopravní infrastruktury se jedná zejména o železnice, silnice, ale také vnitrostátní lodní dopravu. Do oblasti veřejných služeb je možné zařadit podporu školství, zdravotnictví a sociálních služeb a podpora místní a

technické infrastruktury pro potřebu místní samosprávy. Je tedy zřejmé, že podpora veřejných služeb tvoří značnou součást rozpočtů obcí. Národní tituly podporují také kulturní a technické památky, jejich opravu a obnovu. Neopomenutelnou oblastí podpory je životní prostředí, pro tyto potřeby jsou využívány programy Životní prostředí, Program péče o krajinu a Program podpora obnovy přirozených funkcí krajiny. Část aktivit podporující životní prostředí má dopad na hospodaření a využívání krajiny. Je tedy potřeba podporovat také producenty a zpracovatelé, lesnictví a rybníkářství (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2019).

Program rozvoje venkova pro období od roku 2019 pracuje s tezemi, že podpora venkovských obcí, ve kterých žije do 3.000 obyvatel je velmi důležitá. Protože zhruba 2/3 obcí České republiky tvoří vesnice do 700 obyvatel a současně v obcích do 3.000 obyvatel žije přibližně 3,500,000 obyvatel České republiky. Limitujícím faktorem u obcí této velikosti je často nedostatek finančních prostředků na větší investice.

Naproti tomu obce do 10.000 obyvatel v regionálním pojetí plní funkci stabilizátoru a společně s regionálními centry tvoří základ sídelní struktury, které je vytvářena dlouhým historickým vývojem. Tyto obce poskytují základní služby pro obyvatele jako je pošta, lékař, nákupní řetězce a další služby. Dále jsou centrem denní rutiny všech věkových kategorií, tedy školní docházky a zaměstnaní (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2019).

Programy na podporu výstavby a obnovy zařízení pro veřejné služby se zaměřují na rekonstrukce, přestavby veřejného zázemí (kulturní domy, společenské sály, knihovny, tělocvičny, školská a zdravotnická zařízení – všechny objekty, které jsou ve vlastnictví obce. Dále se také jedná o podporu infrastruktury pro volnočasové aktivity. Prvky této infrastruktury mohou být víceúčelová hřiště nebo naučné stezky. Třetím zaměřením programu jsou investice do veřejného prostranství. Pod tímto pojmem je možné si představit revitalizaci náměstí nebo jiné veřejné plochy. Programy na podporu spolupráce obcí na obnově a rozvoji venkova jsou zaměřeny na školení a vzdělávání pracovníků obecních a městských úřadů ve věcech rozvoje venkova. Jedná se tedy například vzdělávání v oblasti strategického a finančního plánování, příklady dobré praxe a sdílení výsledků úspěšných projektů mezi jednotlivými obcemi v rámci kooperace. Kooperace mezi obcemi v regionu je zvláště důležitá především z udržitelného a dlouhodobého hlediska (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2019).

Jedním z nejvýznamnějších programů je podpora obnovy a rekonstrukce místních komunikací. Tato podpora zahrnuje i opravy poškozených obecních komunikací v důsledku odstraňování následků kalamitních stavů.

Krajské a obecní nástroje

Hlavní úlohou krajů je zajištění základních veřejných potřeb a služeb. Kraj působí jako zřizovatel nemocnic, středních škol, ale také zařízení sociálních služeb. Do jeho správy spadají komunikace II. a III. třídy. Do podpory krajů spadá také podpora podnikání a pořizování územních plánů. Kraje v ČR mají dohromady zřízeno přes 400 dotačních

titulů. V případě krajů se vždy nejedná přímo o krajské peněžní prostředky, ale kraje často přerozdělují státní finance.

V sociální oblasti jsou kraje nejčastěji podporovány přímo sociální služby nebo domácí hospicová péče. V navazující zdravotnické oblasti se nejvíce podporuje zejména vzdělávání lékařů a ostatního zdravotnického personálu. Školy zřizované kraji jsou podporovány několika způsoby. Například se podporuje pořizování učebních pomůcek pro střední školy a odborná učiliště. Ze strany kraje je také podporováno pořizování územního plánu a příslušné dokumentace. Lze podporovat také přípravu a následnou administrativní činnost při vyřizování projektů. Neopomenutelnou součástí podpor, které jsou hrazeny krajem jsou obnovy přechodů pro chodce a rozvoj cyklistické infrastruktury, za účelem zvýšení bezpečnosti obyvatel (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2019).

4 Metodika

Pro dosažení cílů práce bylo provedeno dotazníkové šetření u občanů za účelem zjištění, které rozvojové faktory jsou v jednotlivých obcích v dostatečné míře, a které je naopak potřeba zlepšit. Dále byly vedeny rozhovory se členy vedení jednotlivých obcí, jejichž cílem bylo zjistit, jak obce pracují na svém rozvoji a jaká je vybavenost jednotlivých obcí. Byla provedena charakteristika jednotlivého území zaměřená na školství, možnosti zaměstnání, dopravní obslužnosti, vlivu zemědělství na krajinu a působnosti místních akčních skupin.

4.1 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření bylo 20 otázkami zaměřeno na kvalitu života v obcích regionu a potvrzení či vyvrácení stanovených hypotéz na počátku průzkumu. Cílem šetření bylo zjistit názor respondentů na vybavenost jednotlivých obcí a zjištění, které faktory obyvatelům v jejich vesnicích chybí, a s kterými jsou naopak spokojeni. Dalším cílem bylo také zjistit, jestli obyvatelé využívají obcí poskytované služby. Pouze v případě, že obec některé služby poskytuje.

Šetření bylo zcela anonymní a respondenti odpovídali prostřednictvím internetového dotazníku Microsoft Forms. Celkem bylo shromážděno 102 odpovědí.

V dotazníkovém šetření byly položeny následující otázky:

- 1) Jste muž/žena?
- 2) Vyberte Vaší věkovou skupinu?
- 3) Ve které obci bydlíte?
- 4) Bydlíte v rodinném domě nebo v bytě?
- 5) Máte v domácnosti automobil?
- 6) Za jakým účelem nejčastěji jezdíte mimo svou obec?
- 7) Jak hodnotíte kvalitu silnic ve Vaší obci?
- 8) Využíváte místní veřejnou dopravu?
- 9) Pokud nepoužíváte, tak proč?
- 10) Přijde Vám množství spojů dostačující?
- 11) Nakupujete v místním obchodu?
- 12) Vyhovuje Vám otevírací doba?
- 13) Pokud ne, za jakého důvodu?
- 14) V jaké vzdálenosti od obce jste zaměstnání?
- 15) Nechali byste se zaměstnat ve Vaší obci?
- 16) Využíváte obcí poskytované služby?
- 17) Nachází se ve Vaší obci, některá z uvedených spolkových činností?
- 18) Jste členem / členkou některého z výše uvedených spolků?
- 19) Jak často navštěvujete kulturní a společenské akce v obci?
- 20) Co ve Vaší obci nejvíce postrádáte?

4.2 Rozhovor se členy vedení obce

K dosažení cílů byl veden rozhovor se členy vedení jednotlivých obcí. Rozhovor byl zaměřen devíti otázkami především na rozvoj jednotlivých obcí. Zajímaly mě také výhody plynoucí z případného členství v místních akčních skupinách. Dále také na vybavenost a soběstačnost obcí. V regionu je pět samosprávných celků. Z tohoto počtu byly vedeny tři prezenční rozhovory. Ve dvou případech pro starosty či referenty bylo časově přijatelnější na otázky rozhovoru odpovědět pouze prostřednictvím emailu.

V rozhovoru byly položeny následující otázky:

- 1) Byla obec v posledních 10 letech aktivní v dotační politice, můžete zmínit nejvýznamnější projekty?
- 2) Jaké projekty připravujete do budoucna?
- 3) Jaké jsou cíle v rozvoji Vaší obce do dalších let?
- 4) Co je podle Vás nejdůležitější v rozvoji Vaší obce?
- 5) Připravujete některé turistické zajímavosti? Například cyklostezky nebo naučné stezky.
- 6) Jste členem MAS, jaké vnímáte výhody z tohoto členství?
- 7) Podporuje obec činnost spolků? Jakým způsobem?
- 8) Jaké jsou nečastější stížnosti obyvatel?
- 9) Jaká je z Vašeho pohledu vybavenost obce a co naopak v obci chybí?

4.3 Charakteristika území

Všechny obce regionu se nachází ve Středočeském kraji, mezi městy Český Brod a Kolín.

Charakteristika jednotlivých obcí

Následující obce jsou srovnány podle počtu obyvatel.

Obec Poříčany

V obci o celkové rozloze 5,77 km² žije 1.550 obyvatel. Poříčany leží 6 kilometrů severovýchodně od Českého Brodu. První písemnou zmínku o obci nalezneme z roku 1295.

Obec Klučov

Obec se nachází necelých 5 kilometrů severovýchodně od spádového města Český Brod. Katastrální výměra obce je celkem 14,44 km². K obci náleží další 3 správní celky, a to Skramníky, Lstiboř a Žhery. Ve všech částech obce trvale žije 1.102 obyvatel. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1250.

Obec Tatce

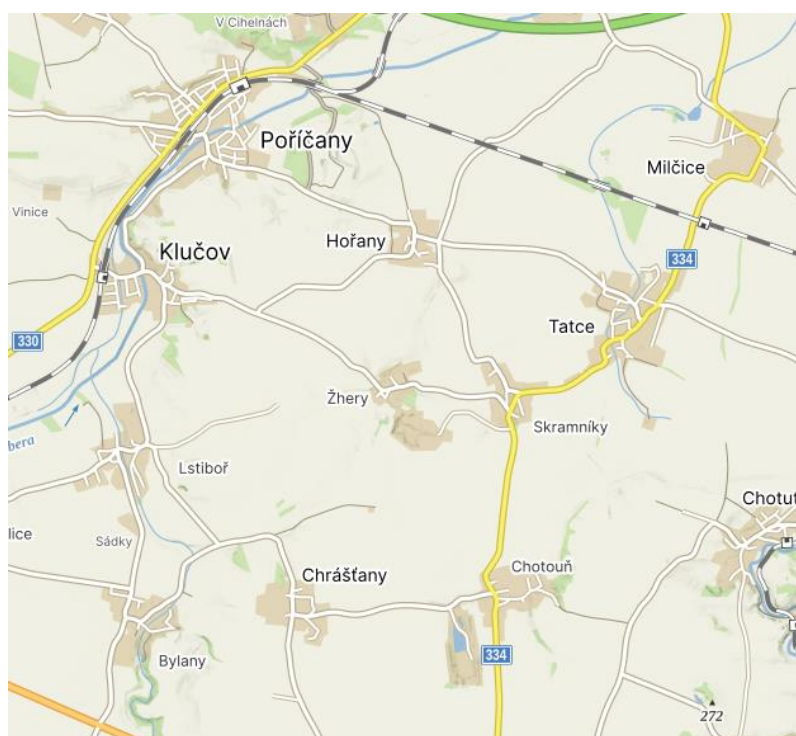
Tatce leží 18 kilometrů západně od Kolína, do jehož okresů spadají. Obec o celkové výměře 4,43 km² se nachází v nadmořské výšce 199 metrů nad mořem. V současné době v obci žije 670 obyvatel. První zmínku o obci pochází z roku 1292.

Obec Chrášťany

K obci Chrášťany spadají další dvě přilehlé vesnice, Bylany a Chotouň. Celková výměra katastrálního území činí 4,64 km². V obci i jejich částech žije 720 obyvatel. První písemnou zmínku o Chrášťanech nalezneme z roku 1306.

Obec Hořany

Hořany leží 13 kilometrů od okresního města Nymburk. Obec je součástí mikroregionu Podlipansko. Celková rozloha území je 3,79 km², na kterých žije 172 trvale přihlášených obyvatel. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1282.

Obrázek 2 - Mapa zájmového území

Zdroj: Mapy.cz

Školství v regionu

V popisovaném regionu jsou zřízeny 4 mateřské školy (z toho jsou 3 součástí základních škol). Samostatná mateřská škola je v Klučově. V Tatcích, Bylanech a v Poříčanech jsou mateřské školy součástí základních škol. Obec Hořany nemá mateřskou školu ani základní školu. Ve všech uvedených obcích se snaží o rozšíření kapacit školek, i když Poříčany a Tatce již rozšiřovali kapacity v minulosti. Při rozhovoru s panem místostarostou obce Klučov mi sdělil, že mají v plánu přípravu na projekt nové školky. Tato školka by byla součástí plánovaného bytového a komerčního komplexu.

Zde je zajímavostí, že se jedná o pozemek, kde bylo v minulosti „Jednotné zemědělské družstvo“, všechny budovy (stájí, dílen, skladů, kancelářské budovy) byly strženy. Kapacity základních a mateřských škol jsou limitujícími faktory (viz tabulky 1 a 2). Základní škola od 1. od 9. ročníku se nachází pouze v Poříčanech. Obec v posledních 10 letech zvýšila kapacitu ZŠ o několik tříd. Základní školy od 1. do 5. třídy se nacházejí v obcích Tatce a Bylany. Mimo region, však v dojezdové vzdálenosti do 10 km se nachází další základní školy, a to v Českém Brodě, Sadské a v Pečkách. Středoškolská instituce se v regionu nenachází žádná. V těsné blízkosti však můžeme nalézt Střední odbornou školu v Liblicích a Gymnázium v Českém Brodě. Většina studentů však dojíždí za studiem na středních školách a středních odborných učilištích do vzdálenějších měst: Nymburk, Kolín, Lysá nad Labem, Poděbrady, ale i do Prahy.

Počet dětí v MŠ:

Obec	Počet dětí	Kapacita MŠ
Klučov	39	39
Bylany	56	56
Poříčany	72	72
Tatce	50	50

Tabulka 1 - Počet dětí v MŠ

Počet dětí v ZŠ:

Obec	Počet žáků	Kapacita ZŠ
Bylany	46	60
Poříčany	279	290
Tatce	30	40

Tabulka 2 - Počet dětí na ZŠ

Dopravní obslužnost a doprava

Ve všech uvedených obcích je autobusová doprava zajišťována ČSAD Polkost spol. s r.o. a je součástí Pražské integrované dopravy. Obce Tatce, Klučov a Poříčany jsou zastávkami přímo na hlavní železniční trati č. 010 (Praha – Kolín), zde je osobní doprava provozována Českými drahami a.s. Z Poříčan vede také železniční trať č.060 (Poříčany – Nymburk). Obyvatelé obcí Hořany, Chrástany a části obcí Skramníky, Žhery a Lstiboř mohou využívat pouze autobusovou nebo osobní automobilovou dopravu, právě na uvedenou železniční trať, kde mohou pokračovat dále. Všechny obce Klučovska mají v dojezdové vzdálenosti max. 10 km dálnici D11 (Praha – Hradec Králové), přičemž nájezd na dálnici je přímo součástí Poříčan. Pokud obyvatelé nechtějí využívat pro automobilovou dopravu dálnici, je další možností silnice I.tř. č. 12 (Praha – Kolín).

Zaměstnání a pracovní příležitosti

V oblasti Klučovska jsou velmi omezené pracovní příležitosti, většina obyvatel v produktivním věku musí za zaměstnáním dojíždět. Je zde téměř absence průmyslové výroby, jedinou strojírenskou společností v oblasti je Beneš a Lát a.s. – Slévárna hliníku a zinku, lisovna plastů v Poříčanech, zde často nabízejí volná místa.

V Poříčanech je dále menší firma Feos, která se zabývá prodejem technických plynů, požárními službami. Dále jsou tam jen drobní podnikatelé (převážně řemeslníci), ZŠ a MŠ v Poříčanech má 53 zaměstnanců.

V Hořanech je pouze zemědělská společnost Hořanská a.s., která provozuje rostlinnou výrobu na téměř 1.100 ha půdy, zaměstnává 4 zaměstnance.

Pracovní příležitosti v Klučově jsou rovněž minimální, sezónní zaměstnání lze získat v rodinném Vinařství Klučov. ZZN Polabí a.s. má v Klučově středisko, kde pracuje jeden stálý zaměstnanec.

Drobní podnikatelé jsou i v Taticích, dále je tam SHR „samostatně hospodařící rolník“, který obhospodařuje půdu sám.

Stavebniny DEK mají v Chrástěanech pobočku, zde pracuje také omezené množství pracovníků. Je zde možnost sezónního zaměstnání u soukromého zemědělce.

Stálým poskytovatelem pracovních míst, v těsné blízkosti regionu je firma Parker-Hannifin s. r. o. Sadská, která se specializuje na výrobu těsnících komponentů a hydraulických a pneumatických systémů.

Větší nabídku pracovních míst můžeme nalézt v blízkém Českém Brodě. Lidé zde nachází zaměstnání zejména v obchodních řetězcích jako Billa, Lidl, Penny, Pepco, Kik a další. Dále v sociálních službách a zdravotnictví. Významným zaměstnavatelem v Českém Brodě jsou Pekárny Český Brod s.r.o. Dále je zde prášková lakovna Salum, Adam & Partner s.r.o. firma zabývající se distribucí chemických aditiv i sklad stavebnin PRO-DOMA. Město plní funkci ORP, uplatnění zde najdou tedy i administrativní pracovníci.

Blízkost měst

Nejbližším větším městem pro všechny obce regionu je Český Brod, který je od obcí vzdálen necelých 7-10 kilometrů. Český Brod plní funkci spádového města a nalezneme v něm kompletní občanskou vybavenost. Nachází se zde několik řetězců supermarketů a další obchodů. Většina obyvatel regionu jezdí za velkými nákupy právě sem. Součástí je i Česká pošta, která poskytuje služby obcím regionu. Do 30 kilometrů od regionu se nachází větší města jako Kolín, Nymburk a Poděbrady. Zde se nachází střední školy a gymnázia, kam dojíždí většina středoškoláků z Klučovska. Krajské a zároveň hlavní město Praha je vzdáleno 45 kilometrů. Doprava do Prahy zabere 45-50 minut. Záleží na zvoleném dopravním prostředku.

Vliv zemědělství

Klučovsko se nachází v řepařské oblasti. Hlavními pěstovanými plodinami v regionu jsou pšenice, ječmen, kukuřice na zrno a siláž, řepka, řepa a sója. Méně zastoupenými plodinami jsou žito, hrách, mák a slunečnice.

Na území regionu mají sídlo 4 soukromé zemědělské celky, které hospodaří na ploše přesahující 500 hektarů. Jsou jimi Bylanka s. r. o. se 450 hektary, pan Socha s 596 hektary, Hořanská a. s. s 1.100 hektary a pan Viša s 501 hektary. Větší zemědělci jsou aktivní v dotační politice.

V regionu se nenachází žádný produkční les.

Působnost místních akčních skupin

V regionu působí 2 místní akční skupiny Pošembeří a Podlipansko. Členy Pošembeří jsou Poříčany a Chrástřany, přidruženou obcí je Klučov. Do Podlipanského mikroregionu patří Hořany a Tatce. Místní akční skupiny pomáhají obcím regionu, převážně s dotačními projekty.

Místní akční skupina Podlipansko hodně spolupracuje s obcí Tatce a paní starostka si spolupráci velmi chválí. Administrativní pracovníci mikroregionu informují starosty o možných dotačních titulech, popřípadě pomáhají s jejich prostředkováním a realizací. Mimo jiné, také pořádají sněmy starostů nejen na území Podlipanska, ale také v různých regionech na Moravě a Slezsku. Dále umožňuje také starostům novou inspiraci a možnost prodiskutovat organizační věci na různé téma se zahraničními starosty.

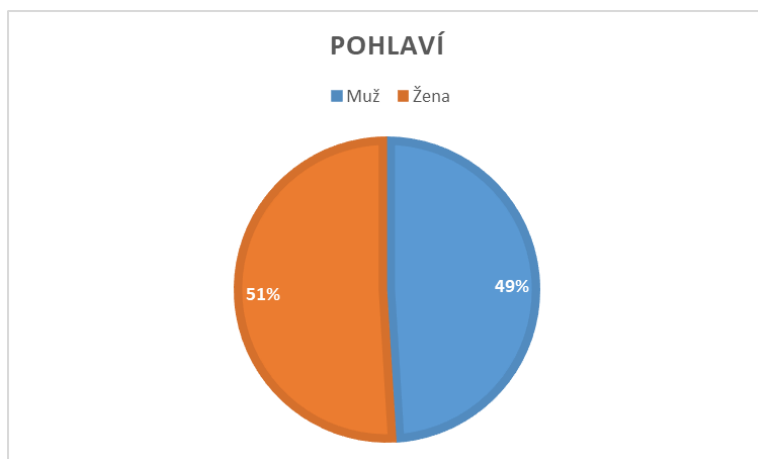
Hořany jsou obcí menší a paní starostka dokáže obstarat dotační tituly sama. Dle svých slov, „ale uvítá také drobnou pomoc“ ze strany mikroregionu Podlipansko.

Místní akční skupina Pošembeří pomáhá podobným způsobem. Primárně informují obce o novinkách, změnách v legislativě a o nových dostupných dotačních prostředcích. Velmi přínosným aspektem jsou příklady dobré praxe. Odtud mohou členské obce čerpat inspiraci a rady. Pošembeří pořádá akci „Uklidme Pošembeří“, do se zapojují zejména základní školy členských obcí.

5 Výsledky

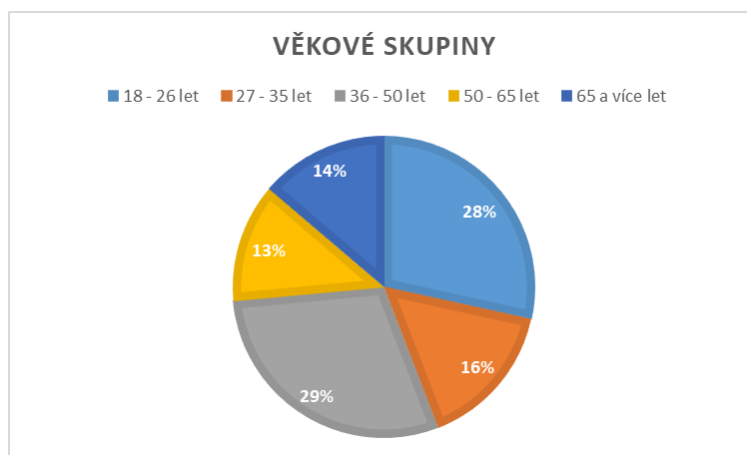
Pro naplnění cílů práce byla stanovena hranice na 100 respondentů. Průběh dotazníkového šetření byl ukončen při dosažení 102 odpovědí.

5.1 Výsledky dotazníkového šetření

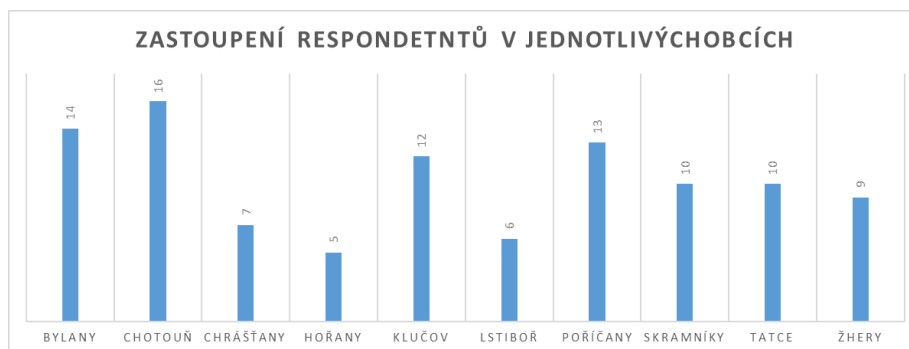
Obrázek 3 – Pohlaví dotazovaných

Celkově bylo shromážděno 102 odpovědí (viz Obrázek č. 3). Z toho převažovali odpovědi žen (51 %)

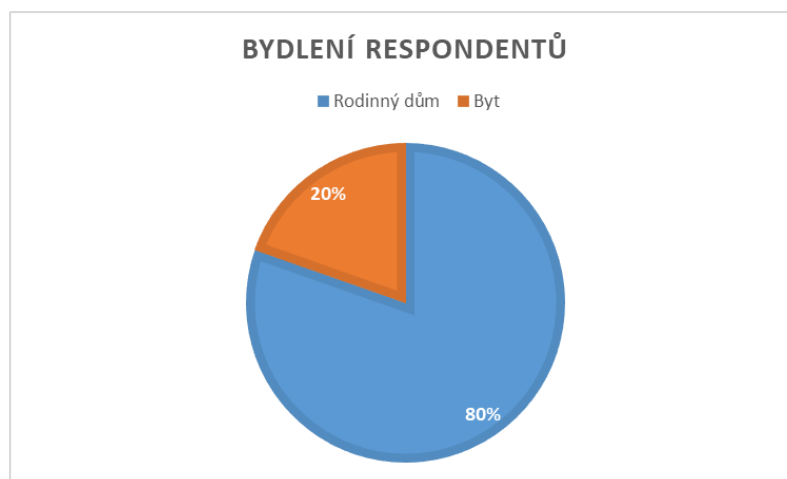
Obrázek 4 – Poměr věkových skupin

Z obrázku č. 4 vyplývá, že nejvíce dotazovaných (29 %) patřilo do věkové skupiny 36–50 let. Druhá nejzastoupenější kategorie byla v rozmezí 18–26 let, do této věkové skupiny patřilo 28 % respondentů (29). Naopak nejméně zastoupenou byla skupina 50–65 let s 13 respondenty (13 %).

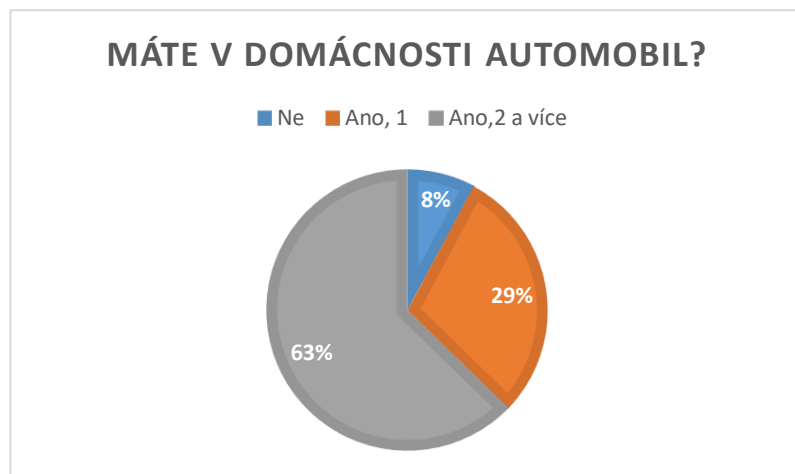
Obrázek 5 – Zastoupení jednotlivých vesnic

Tato otázka byla zaměřena na bydliště respondentů. Respondenti měli na výběr z 10 obcí. Jak je patrné z obrázku č.5, nejvíce odpovídali respondenti žijící v obci Chotouň (16) a Bylany. Naopak nejméně byly zastoupeny obce Lstiboř (6) a Hořany (5). Byla zde snaha o co nejrovnoměrnější zastoupené jednotlivých obcí, bohužel se to zcela nepovedlo a některé převažovali nad jinými.

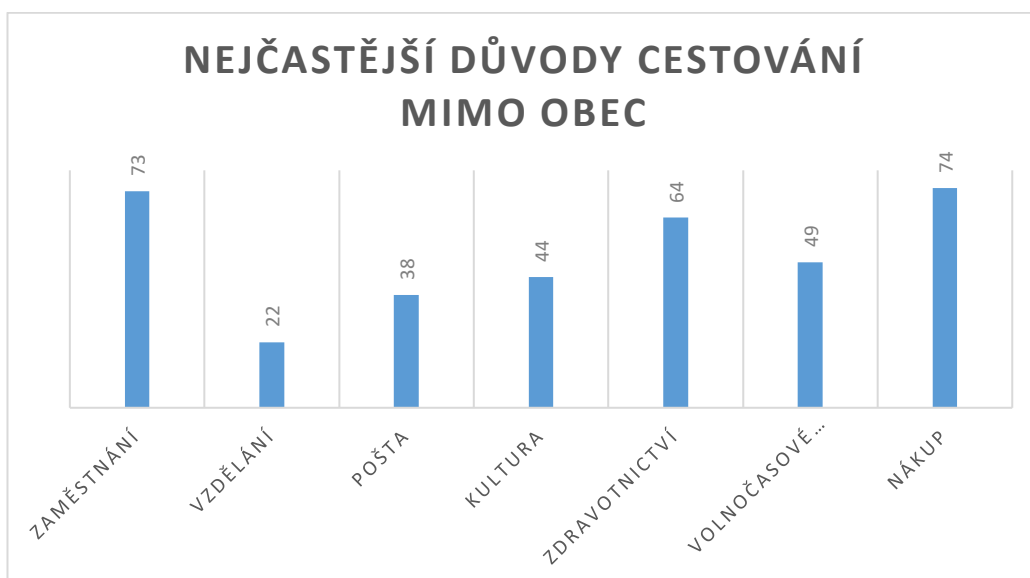
Obrázek 6 – Bydlení respondentů

Bylo zjištěno, že 80 % respondentů (82) uvedlo, že žije v rodinném domě a 20 % (20) v bytě. Tyto výsledky (viz obrázek č. 6) potvrzují jednu z definic venkova, podle které ve venkovské obci je převaha bydlení v rodinných domech, zatímco bytové bydlení je v menším zastoupení.

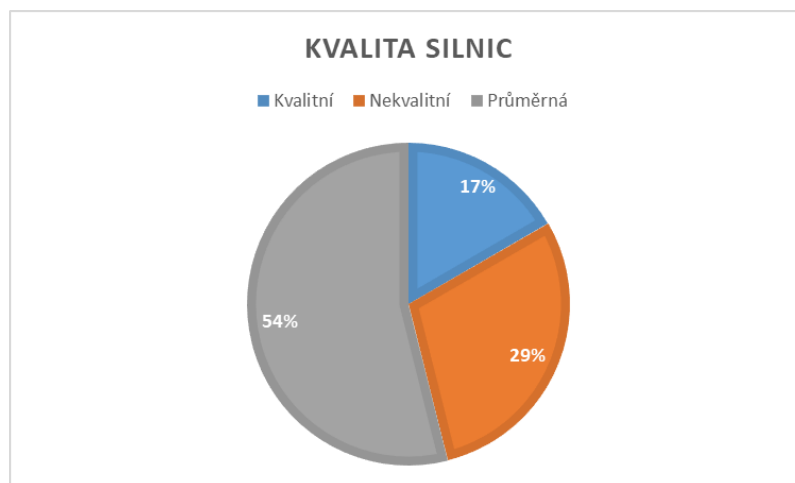
Obrázek 7 – Vlastnictví automobilů

Pouze 8 % dotázaných uvedlo, že se v jejich domácnosti nenachází žádný automobil. Ve 29 % domácností se nachází právě jeden automobil a ve většině (63 %) mají 2 nebo více automobilů. (viz obrázek č. 7)

Obrázek 8 – Důvody ježdění mimo obec

V této otázce mohli respondenti vybírat více odpovědí, aby byly zjištěny opravdu ty faktory, za kterými musí občané jezdit mimo svou obec. Z obrázku č. 8 vyplývá, že dvěma nejčastějšími důvody jsou zaměstnání (73) a nákup (74), dalším faktorem s více než 50 odpověďmi bylo zdravotnictví (64). Naopak nejméně odpovědí bylo u vzdělání (28) a u pošty (38).

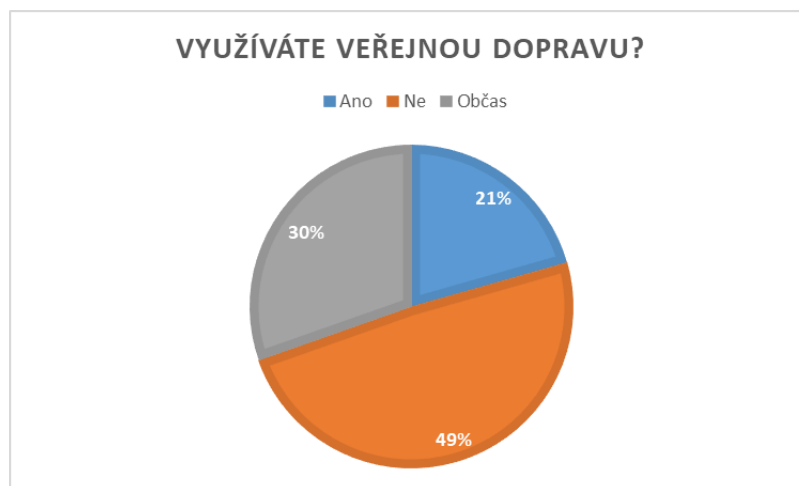

Obrázek 9 – Kvalita silnic

Z obrázku č. 9 lze zjistit, že nadpoloviční většina (54 %) obyvatel hodnotí kvalitu silnic jako průměrnou. Dodatkem k této možnosti bylo, že se jedná o komunikaci s nízkým počtem výmolů, ale oprava silnice není nutná. Téměř třetina dotázaných (29 %) uvedlo, že komunikace v obci jsou nekvalitní, tedy s velkým počtem výmolů, kde je nutná oprava silnice. Jen 17 % obyvatel si myslí, že mají v obci komunikace bez výmolů a tudíž není nutný žádný zásah do komunikace.

Pro označení silnic jako nekvalitní se rozhodlo celkem 30 respondentů. 11 z nich žije v obci Bylany. Druhou obcí s nejméně kvalitními silnicemi je obec Žhery. V obou případech si je vedení obce vědomo tohoto nedostatku a aktivně řeší jeho nápravu.. V Bylanech již oprava silnice probíhá a ve Žherách probíhaly zemní práce, které vedly ke snížení kvality obecní silnice. S nápravou poničené komunikace se v nejbližší době počítá.

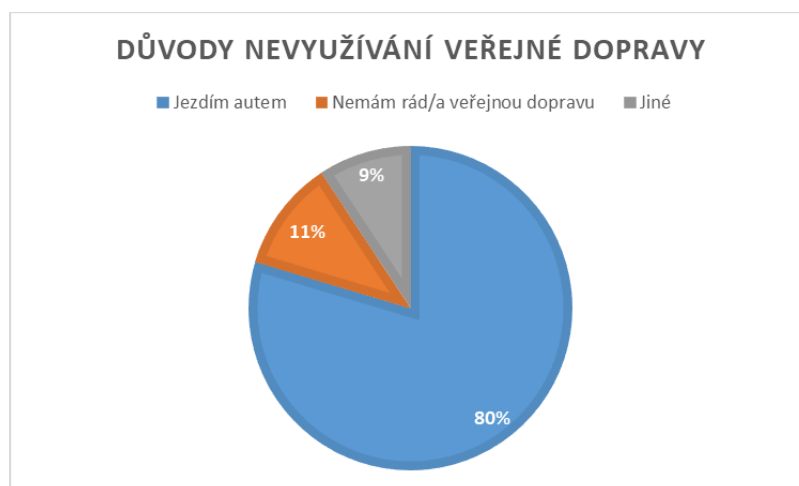
Naopak jako kvalitní označili dotazovaní komunikaci v obci Chotouň (5) a Poříčany (4). Nejčastějším bylo označení místních komunikací jako průměrné. Nejčastěji takto ohodnotili silnici obyvatelé ve Skramníkách (9). Tato možnost byla shodně zastoupena v obcích Klučov a Poříčany (8).

Obrázek 10 – Využití veřejné dopravy

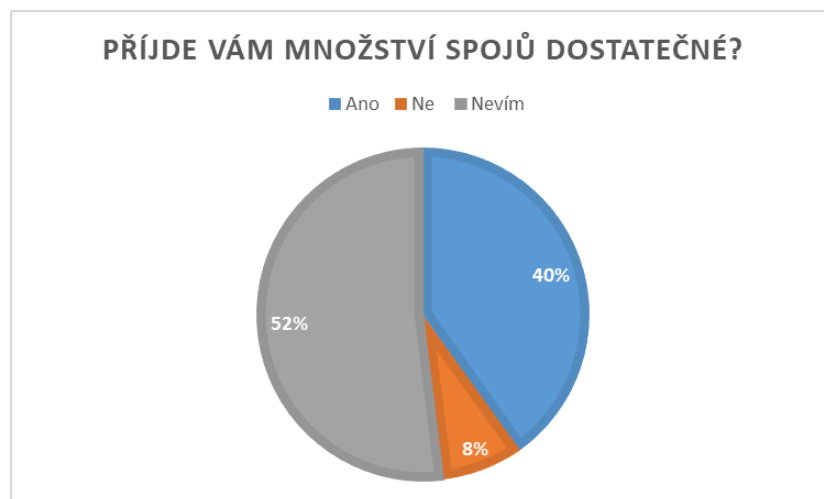
Využívání místní veřejné dopravy, která zahrnuje zejména autobusovou dopravu je v regionu poměrně nízká. Z obrázku č. 10 je patrné, že pouze 21 % obyvatel uvedlo, že aktivně jezdí prostřednictvím veřejné dopravy. Téměř polovina (49 %) uvedla, že nevyužívá služeb osobní přepravy. Veřejnou dopravu občas využije 30 % dotázaných občanů.

Využívání veřejné dopravy je v regionu rovnoměrné. Z celkového počtu respondentů, kteří se rozhodli označit odpověď „Ano“ (21) bylo 10 starších 65 let. Z toho vyplývá, že autobusovou dopravu nejvíce využívají senioři.

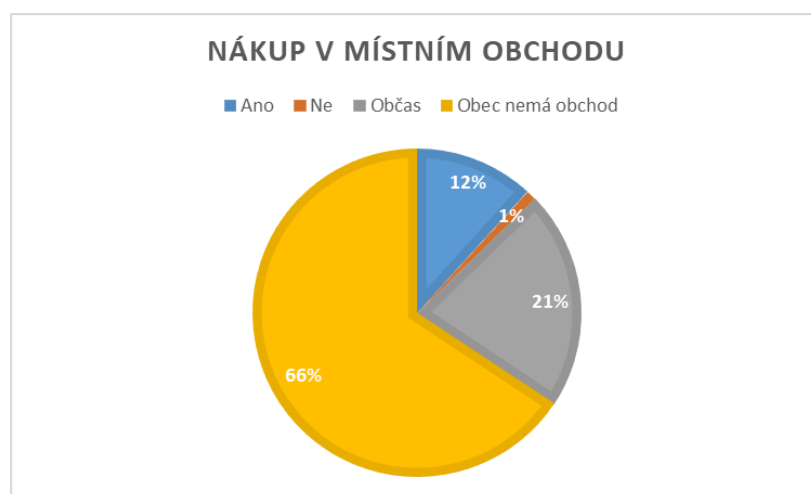
Obrázek 11 – Důvody nevyužívání veřejné dopravy

Tato otázka nebyla povinná a odpovědělo na ni 54 dotázaných z celkového počtu. Celkem 43 odpovídajících (80 %) uvedlo, že preferují jízdu osobním automobilem. Pouze 6 lidí (11 %) nemá rádo veřejnou dopravu. Jen 5 respondentů vyplnilo otevřenou možnost „Jiné“, ve které napsali, že jezdí na kole nebo chodí pěšky (viz Obrázek č. 11).

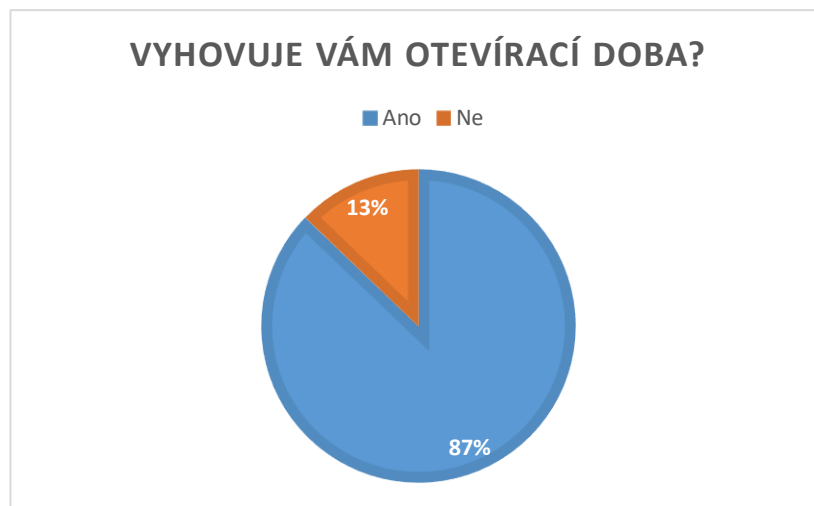
Obrázek 12 – Dostatečnost spojů

Z obrázku č. 12 je patrné, že pouze 8 % ze všech dotázaných přijde množství spojů nedostatečné. Více než polovina (52 %) si není jistá dostatečností spojů. Zejména se jednalo o respondenty, kteří uvedli, že nevyužívají místní veřejnou dopravu. Naopak 40 % obyvatel je s množstvím spojů spokojeno.

Obrázek 13 – Nákup v místním obchodu

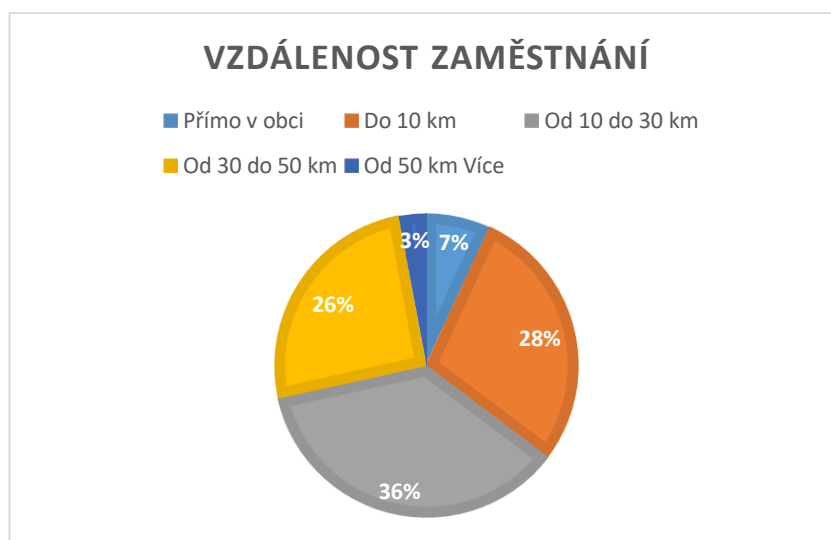
Z obrázku č. 13 lze zjistit následující informace. Dvě třetiny respondentů žije v obci, ve které se obchod. nenachází. 21 % obyvatel občas nakoupí v místním obchodě. 12 % pravidelně nakupuje základní zboží a potraviny v místním obchodě. Pouze 1 % nenakupuje v místním obchodě.

Obrázek 14 - Vhodnost otevírací doby

Z obrázku 14 vyplývá, že otevírací doba obchodů vyhovuje 87 % lidem. Zatímco pouze 13 % není s otevírací dobou spokojeno.

V následující otázce, kde dotazovaní mohli uvést důvod, proč jim otevírací doba nevyhovuje byly zaznamenány pouze irelevantní odpovědi. Všechny odpovědi byly typu „V obci se obchod nenachází“. Lze tedy říci, že 100 % obyvatel obcí, ve kterých se obchod nachází jsou spokojeni s otevírací dobou.

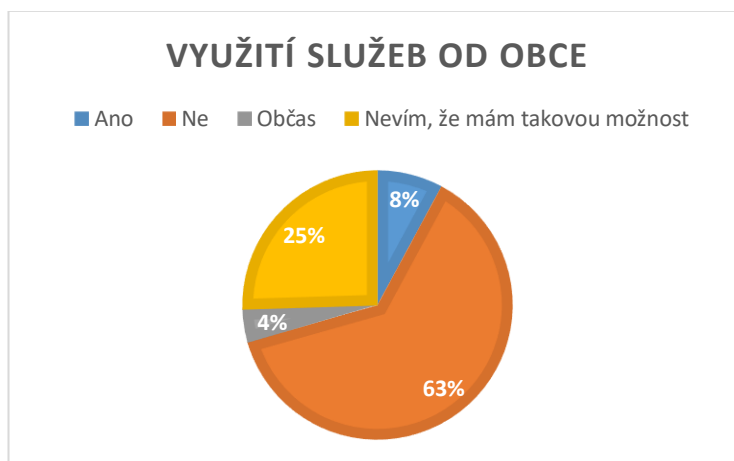
Obrázek 15 – Vzdálenost do zaměstnání

Nejvíce obyvatel regionu (36 %), pracuje ve vzdálenosti 10 až 30 kilometrů od svého bydliště. 28 % je zaměstnáno do 10 km od své obce. Podobně (26 %) pracuje od 30 do 50 kilometrů. Přímo ve své obci našlo zaměstnání jen 7 % dotázaných. Pouhá 3 % našla uplatnění až za hranicí 50 km od svého bydliště (viz obrázek č. 14).

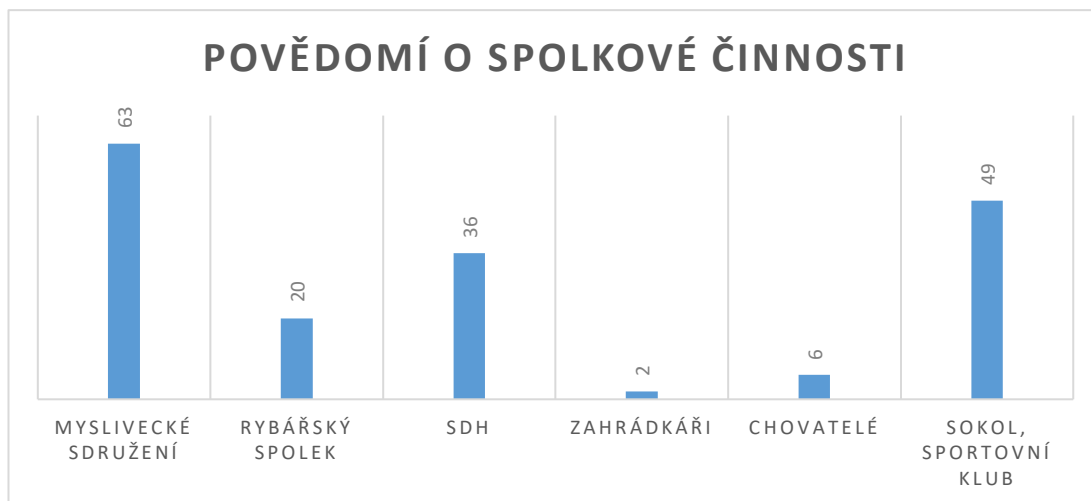
Obrázek 16 – Názor na zaměstnání v obci

Z obrázku č. 15 je zřejmé, že pro 55 % respondentů není zaměstnání přímo v obci, ve které žijí atraktivní. Zatímco 45 % obyvatel by se ve své obci nechalo zaměstnat.

Obrázek 17 – Využití služeb

Většina obyvatel regionu (63 %) nevyužívá služeb, které jsou poskytovány obcí. Čtvrtina dotázaných neví, že jejich obec takovou možnost poskytuje. 8 % aktivně využívá obcí poskytované služby. V nepravidelných intervalech těchto služeb využívají 4 % respondentů. Toto vyplývá z koláčového grafu na obrázku č. 16.

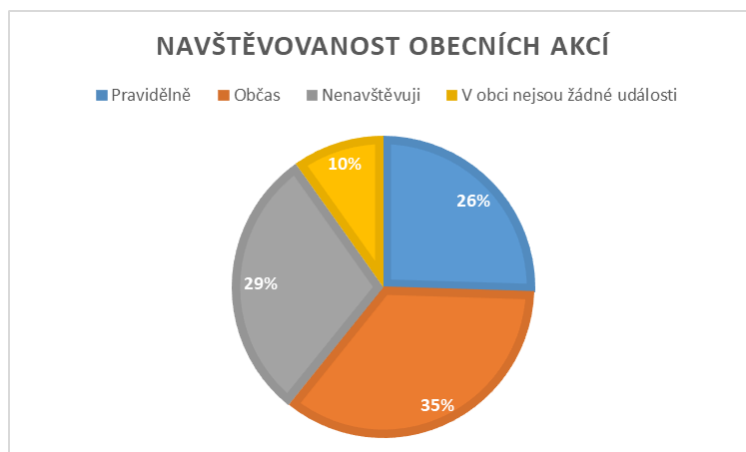
Obrázek 18 – Povědomí o spolkové činnosti

Účelem této otázky (viz obrázek č. 17) bylo zjistit povědomí místních obyvatel o jednotlivých zájmových sdruženích v obcích. Odpovídající měli možnost vybrat více odpovědí. Nejvíce odpovědí (63) bylo zaznamenáno u mysliveckého sdružení. Druhý nejvyšší počet odpovědí (49) byl uveden u sportovního klubu. Naopak nejmenší povědomí měli obyvatelé u sdružení zahrádkářů (2) a u chovatelského spolku (6).

Obrázek 19 – Členství ve spolku

Z obrázku č. 18 lze zjistit, že dvě třetiny respondentů nejsou členem nebo členkou některého z výše uvedených spolků. Zatímco jedna třetina dotázaných přiznala členství ve volnočasové organizaci.

Obrázek 20 – Návštěvnost obecních akcí

Na základě obrázku č. 19 lze říci, že 35 % obyvatel regionu občas navštěvuje kulturní a společenské akce v obci. 29 % odpovídajících se neúčastní akcí vůbec. Pravidelně jsou akce navštěvovány 26 % respondentů. 10 % dotázaných odpovědělo, že se v obci žádné společenské akce nekonají nebo o jejich konání nevědí.

Pravidelně kulturní akce navštěvuje 26 respondentů. Shodně 6 z nich pochází z Klučova a Poříčan. Dalšími obcemi, s největším počtem aktivních návštěvníků kulturních akcí jsou Tatce a Bylany (4).

Možnost „V obci nejsou žádné události“ uvedlo dohromady 7 obyvatel Žher, Skramníků a Lstiboře. Tyto vesnice jsou součástí obce Klučov, které pořádá několik společenských událostí za rok.

Co ve Vaší obci nejvíce postrádáte?

Tato otázka byla otevřená a nepovinná. Respondenti se mohli vyjádřit k tomu, co jim v obci nejvíce chybí. Svou odpověď odeslalo 46 dotázaných.

Nejčastější odpovědí byl obchod, večerka anebo potraviny. Dohromady takto odpovědělo 20 lidí z Chotouně, Bylan a Skramníků. Dalším prvkem, který obyvatelům chybí nejvíce je hospoda nebo restaurace. Tento typ zařízení by ve své vesnici chtěli ve Skramnících a v Klučově. 3 obyvatelé Bylan by rádi viděli kolem své obce cyklostezku, nebo stezku na procházky. 2 lidé v Hořanech by rádi v obci měli více společenských akcí. Celkem 11 obyvatel odpovědělo, že nic nepostrádají.

5.1 Rozbor rozhovorů se členy vedení jednotlivých obcí

Obce Hořany

Byla obec v posledních 10 letech aktivní v dotační politice, můžete zmínit nejvýznamnější projekty?

Ano, byli jsme aktivní. Dělali jsme odbahnění rybníku Hořanka. Dále jsme dělali dětské a workoutové hřiště. Z dotací jsme udělali i 2 tenisové kurty.

Jaké projekty připravujete do budoucna?

V současné době máme rozdělaný projekt Vodovod a kanalizace, plánujeme zateplení budovy OÚ.

Dále jsme měli v plánu 2 obecní byty, ale je možné, že budeme mít 3.

Jaké jsou cíle v rozvoji Vaší obce do dalších let?

Chceme zrenovovat chodníky v obci. Na to už nám dělají projekt. Chceme dále upravovat místní komunikace. A větrnou elektrárnu. Zatím plánujeme jednu vrtuli, ale do budoucna jich tam bude více. Firma zaručuje, že občané budou mít elektřinu za 3 Kč. A do obce jedna vrtule přinese zisk 4 miliony korun. Pokud to bude přínosem, tak jich máme naplánovaných 6.

Co je podle Vás nejdůležitější v rozvoji Vaší obce?

Dokončení infrastruktury, vodovodu a kanalizace.

Připravujete některé turistické zajímavosti? Například cyklostezky nebo naučné stezky.

Nepřipravujeme nic. V minulosti jsme dělali stromovou stezku do Klučova. Momentálně na turistické akce není čas.

Jste členem MAS, jaké vnímáte výhody z tohoto členství?

Zatím žádné výhody nevidím. Pomohli nám se s výsadbou ovocných stromů k Hořance. A přislíbili pomoc s projekty na již zmíněné projekty. Jinak jsme si zatím vystačili sami.

Podporuje obec činnost spolků? Jakým způsobem?

Pořádali jsme Hořanské tvoření, bohužel místní o to neměli zájem. Největší zájem o to byl v létě, když přijeli lidé z města za rekreací. Dále pořádáme volejbalový turnaj.

Jaké jsou nečastější stížnosti obyvatel?

Nejvíce na cenu našeho poplatku za popelnice. Nesouhlas lidí s projekty, dále na úřední hodiny úřadu.

Jaká je z Vašeho pohledu vybavenost obce a co naopak v obci chybí?

V obci jednoznačně chybí malý obchod, ale ze zkušeností z minulých let vím, že si tady obchod na sebe sám nevydělá. Nemáme ani pečovatelskou službu, ale ta není potřeba. Pokud by o to někdo měl zájem, tak bychom pečovatelku zajistili. Hospoda tady taky není, protože do té původní nikdo nechodil.

Zhodnocení rozhovoru

Paní starostka stroze shrnula nejdůležitější faktory, které jsou dle jejího názoru nejdůležitější v budoucím rozvoji obce. Těmito faktory jsou dokončení infrastruktury v obci a dokončení renovace chodníků. Dalším důležitým bodem v rozvoje obce je dokončení vodovodu a kanalizace. Navzdory aktivitě v dotační politice paní starostka nevidí velké výhody plynoucí ze členství v místní akční skupině. Vybavenost obce je velmi malá, ale obchod ani hospoda by se v obci neutil.

Obec Chrášťany

Byla obec v posledních 10 letech aktivní v dotační politice, můžete zmínit nejvýznamnější projekty?

Ano, obec byla v posledních letech aktivní v dotační politice, díky tomu mají naše obce vybudovanou síť vodovodu a kanalizace.

Jaké projekty připravujete do budoucna?

Do budoucna připravujeme cyklostezku.

Jaké jsou cíle v rozvoji Vaší obce do dalších let?

Dobudování chodníků a oprava místní komunikace.

Co je podle Vás nejdůležitější v rozvoji Vaší obce?

Sociální služby, včetně škol (mateřské a základní).

Připravujete některé turistické zajímavosti? Například cyklostezky nebo naučné stezky.

Cyklostezka, oprava Kostela svatého Prokopa v Chotouni.

Jste členem MAS, jaké vnímáte výhody z tohoto členství?

Ano, obec je členem MAS Pošemberží. Největší výhodou je možnost dotačních projektů (převážně menšího rázu).

Podporuje obec činnost spolků? Jakým způsobem?

Ano, podporuje činnosti spolků. Hlavně finančně, či zajištěním služeb nebo drobných cen.

Jaké jsou nečastější stížnosti obyvatel?

Převážně žádné nejsou.

Jaká je z Vašeho pohledu vybavenost obce a co naopak v obci chybí?

Vybavenost v našich obcích je na dobré úrovni. Jediné, co se je potřeba do budoucna dodělat jsou nové komunikace.

Zhodnocení rozhovoru

Obec díky dotačním titulům, které se povedlo získat na základě členství v místní akční skupině, v uplynulých letech vybuďovala kanalizaci a vodovod. Do budoucna jsou plány na opravy chodníků ve všech částech obce a postupná rekonstrukce místních komunikací. V obci chybí ochod, ale to z pohledu obecního úřadu není významný problém.

Obec Klučov

Byla obec v posledních 10 letech aktivní v dotační politice, můžete zmínit nejvýznamnější projekty?

Obec Klučov je v dotační politice velmi aktivní a úspěšná. V poslední době získala dotaci např. na tlakovou kanalizaci Skramníky – Žhery (10 mil.), vodovod Skramníky – Žhery (25 mil.), oprava místních komunikací v Klučově (6 mil.). Podařilo se nám využít dotačního titulu SFŽP „Zadržování vody v krajině“ a vybudovat nový průtočný rybník v části obce Skramníky. Zadržování vody cca 10.000 m³ Ve spolupráci s Mysliveckým sdružením Šembera z. s. bylo okolí vodní plochy osázeno vlhkomilnými dřevinami.

Jaké projekty připravujete do budoucna?

Hlavní prioritou pro obec je výstavba svazkové základní školy v Českém Brodě. Bez nových kapacit ve škole by nebyl možný další rozvoj obce, zvláště v souvislosti s výrazným navýšením počtu obyvatel po dokončení výstavby nových bytů a rodinných domů v Klučově.

Jaké jsou cíle v rozvoji vaší obce do dalších let?

Ve spolupráci s developerskou firmou Tvrziště s. r. o. zajistit vybudování protipovodňových opatření v Klučově, bez kterých také není možný další rozvoj obce. Dokončení rekonstrukcí místních obslužných komunikací ve všech částech obce, včetně chodníků. Odvodnění problematických částí obce. Vybudování dlouhodobě chybějícího multifunkčního hřiště, nejen pro děti a mládež.

Co je podle Vás nejdůležitější v rozvoji vaší obce?

V současné době považujeme za prioritní zajištění dostatečného počtu míst v mateřské škole a zajištění povinné školní docházky pro děti školního věku. Obec Klučov se podílí na výstavbě nové svazkové školy v Českém Brodě a má smluvně zajištěnu výstavbu i nové mateřské školy v Klučově.

Připravujete některé turistické zajímavosti? Například cyklostezky nebo naučné stezky.

V současné době nejsou v plánu žádné naučné stezky nebo cyklostezky. Ve spolupráci s obcí Poříčany jsme dokončili výstavbu naučné stezky „Kudrnáčova stezka“, která pomocí interaktivních tabulí ukazuje na dávnou historii osídlení Klučova a na archeologické vykopávky prof. Kudrnáče v 50 letech 20 století. Společně s městem Český Brod se podařilo obnovit cestu mezi Klučovem a Liblicemi, která je v současné době intenzivně využívána.

Jste členem MAS, jaké vnímáte výhody z tohoto členství?

Nejsme členy MAS.

Podporuje obec činnost spolků? Jakým způsobem?

Obec Klučov podporuje ze svého rozpočtu činnost dobrovolných hasičů, sportovců a mysliveckého sdružení. Činnost SDH je plně finančně zajišťována obcí, a to včetně získávání dotací na činnost a vybavení SDH, zvláště hasičské zásahové jednotky. Ostatní spolky jsou podporovány nepřímou, např. zajištěním a zaplacením hudební produkce na plesech a akcích podobného charakteru. Velmi se nám osvědčila spolupráce se společností Sázíme stromy. Podařilo se obnovit výsadbu ovocných stromů podél komunikace Klučov – Žhery a Skramníky – Tatce. Velmi aktivní v obnově výsadeb je místní spolek Nekluč a Myslivecké sdružení Šembera Klučov z.s. Množství stromů a keřů vysazených těmito spolky se již pohybuje v řádech tisíců a já osobně jsem z činností těchto spolků v oblasti životního prostředí nadmíru spokojen a doufám, že budou v této záslužné činnosti pokračovat i nadále. Obecní úřad Klučov jim v této aktivitě významně pomáhá (nákup materiálu, hrazení dopravy a rostlinného materiálu pro výsadbu. Velmi nás mrzí, že někteří občané dokážou tuto velmi záslužnou práci mnoha dobrovolníků úmyslně poškozovat a ničit, a to krádeží vysazených stromků a keřů nebo jejich úmyslným ničením. Výjimkou není ani odcizení individuálních ochranných zařízení proti okusu zvířeti a dřevěných kůlů.

Jaké jsou nejčastější stížnosti obyvatel?

Nejčastější stížnosti jsou na problémy se svozem komunálního a tříděného odpadu a nepořádek na svozových místech. Další velká část stížností se vztahuje na narůstající hustotu těžkotonážní dopravy, která využívá všechny části naší obce pro tranzit mezi dálnicí Praha – Hradec (D11) a komunikací I. třídy Praha – Kolín. A to bez ohledu na omezení hmotnostního limitu nákladních vozidel. Aktuální ožehavou kauzou je vybudované obilní silo ZZN Kolín v Klučově. Obyvatelé Klučova vidí toto silo jako velkou ekologickou zátěž. Poukazují na vysokou prašnost, hluk a zvýšenou nákladní dopravu.

Jaká je z Vašeho pohledu vybavenost obce a co naopak v obci chybí?

V současné době považujeme vybavenost obce za poměrně dobrou, hlavně díky blízkosti Českého Brodu. Do budoucna, hlavně v souvislosti s výstavbou nových bytů v Klučově, bude nutné některé služby v obci zajistit. Například vybudování nové

mateřské školy, restaurační služby. O tom obec intenzivně jedná s developerskou firmou, která výstavbu bytů připravuje.

Zhodnocení rozhovoru

Pan místostarosta si pochvaloval úspěšnost obce v dotační politice, v posledních letech. Jako velmi důležitý bod v budoucím rozvoji vidí vybudování svazkové základní školy v Českém Brodě a rozšiřování kapacit v mateřské škole. To z důvodu rozšiřování zástavby na území obce a s tím související nárůst nových obyvatel. Obec také hojně podporuje spolkovou činnost a tím společenský život ve všech částech obce.

Obec Poříčany

Byla obec v posledních 10 letech aktivní v dotační politice, můžete zmínit nejvýznamnější projekty?

O dotace samozřejmě usilujeme, a to v různých oblastech. Z 99 % se jedná o „tvrdé“ projekty – dotace na stavební projekty.

Na snížení energetické náročnosti jsme využili projekty OPŽP (zateplení a stavební úpravy budov ZŠ, OÚ a MŠ) a MPO (výměna svítidel veřejného osvětlení).

S navýšením kapacity ZŠ nám pomohla dotace z programu MF ČR na přístavbu tří tříd a kabinetů a ze stejného zdroje jsme financovali výstavbu obecního bytů (půdní vestavba 3 bytových jednotek).

Snažíme se i o projekty MMR (rekonstrukce místních komunikací ke Kersku a v lokalitě Na Klínku), Středočeského kraje (kanalizace v ul. Za Vrcholem, chodníky v ul. Českobrodská I, dotace na vybavení jednotky SDH a zásahový dopravní automobil). Využili jsme i program MAS Pošembeří: z IROPu jsme financovali rekonstrukci chodníků v ul. Hořanská a Českobrodská II, z PRV (SZIF) jsme čerpali na střechu školní družiny a na vybavení školní kuchyně.

Další menší projekty – např. restaurování pomníku padlým bylo díky dotaci z ministerstva obrany, výsadby stromů ze státního fondu životního prostředí, multifunkční hřiště z Nadace ČEZ, sběrné nádoby, kompostéry a sběrná místa z OPŽP, apod.

Jaké projekty připravujete do budoucna?

Aktuálně plánujeme dobudování vodohospodářské infrastruktury – poslední větev vodovodu v r. 2024. Dále připravujeme projekty na výstavbu chodníků podél silnice III. tříd v ul. Kounická a Hořanská (ke hřbitovu), rekonstrukce místních komunikací, revitalizace cestní sítě a veřejného prostranství na sídlišti u nádraží nebo rekonstrukce hasičské zbrojnice. Máme zažádáno o novou hasičskou cisternu (dotace MV ČR +

Středočeského kraje) a zvažujeme možnosti v rámci komunitní energetiky (FVE, vytápění obecních budov, aj.).

Čekají nás dva velké projekty. Jedním je rekonstrukce/rozšíření pavilonu hospodářské budovy ZŠ – podle předběžných odhadů by se mělo jednat o stavbu okolo 80 mil. Kč a chceme jít cestou architektonické soutěže.

Druhý velký projekt je revitalizace areálu bývalého dřevozpracujícího závodu v centru obce, který obec v r. 2018 koupila. Zde plánujeme vytvořit prostor pro další občanskou vybavenost (středisko, multifunkční kulturní sál, dům s pečovatelskou službou, knihovna, park, aj.). Celý prostor by se měl provázat se stávajícím centrem obce a návsi u kostela.

Z hlediska rozšíření obce pak připravujeme lokalitu nové zástavby rodinných domů v ul. Hořanská (cca 52 parcel včetně technické a dopravní infrastruktury).

V letošním roce chystáme velký participační projekt, v rámci kterého chceme oslovit veřejnost i žáky školy a zmapovat jejich potřeby a preference, které následně budou zpracovány na nového strategického plánu obce na r. 2025-2030.

A také plánujeme trochu zpracovat na webu obce, zdigitalizovat kroniky a začínáme připravovat publikaci o historii Poříčan včetně rešerše v historických archivech.

Jaké jsou cíle v rozvoji vaší obce do dalších let?

Cíle do značné míry budou vycházet z výstupů participačního projektu, nicméně obecně lze říct, že budeme pokračovat v těchto oblastech:

- rekonstrukce místních komunikací, dostavba chodníků, zvýšení bezpečnosti chodců
- úpravy zeleně a veřejných prostranství
- projekt pavilonu ZŠ a Dřevony (viz. předchozí bod)
- výsadby v krajině, protipovodňová opatření, obnova cest, pozemkové úpravy
- revitalizace požární nádrže a okolní zeleně
- investice do školství a občanské vybavenosti
- podpora spolkové činnosti

Dále udržitelné hospodaření, rozumná míra zadlužení, dostačující kapacity občanské vybavenosti, rozumné územní plánování (žádná zběsilá zástavba a navyšování počtu obyvatel nad únosnou mez - pracovně máme „strop“ na cca 1.800 – 1.900 obyvatelích).

Co je podle Vás nejdůležitější v rozvoji Vaší obce?

Těžko říct co je „nejdůležitější“ – je to takový mix všeho: lidé – komunikace – zastupitelstvo – škola – spolky – služby – investice – péče o veřejný prostor a zeleň ...

Připravujete některé turistické zajímavosti? Například cyklostezky nebo naučné stezky.

Záměry, které připravujeme, cílí spíše na zdejší obyvatele, případně lidi z okolí, výjimkou je poříčanský kostel. Některé významné akce (např. staročeské máje) a Kudrnáčova stezka, která se stala oblíbeným výletním cílem turistů, školních výletů, apod. Jinou naučnou stezku zatím v plánu nemáme.

Co se cyklostezky týče, máme rozpracovaný záměr z obce podél silnice na Sadskou k dálnici D11 (nutno dořešit souhlas vlastníků/majetkoprávní vztahy k pozemkům).

Jste členem MAS, jaké vnímáte výhody z tohoto členství

MAS Pošembeří nám umožňuje sdílení informací, akcí, novinek z legislativy i příkladů dobré praxe, napříč územím v některých oblastech ve spolupráci s ORP a MAS koordinuje dostupnost služeb (sociální sféra, školství) nebo třeba dobrovolnickou akci „Uklidme Pošembeří“. Využili jsme i dotační tituly, které MAS přerozděluje (PRV, IROP, MPSV) a poradenství, které v souvislosti s dotacemi MAS nabízí.

Podporuje obec činnost spolků? Jakým způsobem?

Spolkovou činnost podporuje obec každoroční finanční podporou. Máme za to, že spolky, sportovní kluby, SDH, aj. jsou velmi důležitými aktéry komunitního života obce, pořádají volnočasové aktivity pro děti, své vlastní akce a podílejí se i na akcích společných, které pořádá obec.

Máme vyhlášený program, v rámci kterého mohou spolky žádat příspěvek na svoji činnost, práci s dětmi a mládeží, sportovní a kulturní akce pro veřejnost, myslivost, aj. Nad rámec toho každoročního příspěvku poskytujeme spolkům individuální dotace na investiční akce na jednorázové investice většího rozsahu, spolufinancování dotací od jiných subjektů (kraj, NSA apod.)

Finanční prostředky jsou schvalovány zastupitelstvem a poskytovány na základě veřejnoprávních smluv, které jsou uveřejněny na úřední desce (povinnost dle zákona 250/2000 Sb.)

Jaké jsou nečastější stížnosti obyvatel?

Obecně stížností moc neřešíme, a když už se objeví, nejčastěji se jedná o oblasti:

- problémy s technickou/dopravní infrastrukturou (např. nesvítil světlo, neodtéká kanál, výtluky na komunikacích, uvolněná dlažba na chodníku, zeleň brání průchodu na chodníku/výhledu v křižovatce)
- dopravní uzavírky, omezení a objízdné trasy
- nefunkční služby (např. nesvezený odpad apod.)
- ceny odpadu
- psí exkrementy
- nedostatek informací

- sousedské neshody – ty jsou nejhorší, často lidé řeší přes úřady i věci, které by si mohli vyříkat mezi sebou – to pak postupujeme k řešení přestupkové komisi do Českého Brodu, případně příslušnému odboru v závislosti na povahu věci.

Lidé si poměrně často „stěžují“ třeba v obchodě, hospodě, když vedou děti do školky, apod., o čemž se na úřadě ne vždy dozvíme anebo jen nepřímo.

Jaká je z Vašeho pohledu vybavenost obce a co naopak v obci chybí?

Poříčany disponují základní vybaveností (škola, školka, pošta, obchod, služby, zdravotní středisko, hospoda, sportoviště, dopravní spojení) – to považujeme v obci naší velikosti za standard.

Chybí prostor pro děti – pro maminky s nejmenšími dětmi /miminka, batolata/ a pro náctileté (nějaká plocha na vyblbnutí - skate/parkur/pumptrack apod.). V plánu máme zřízení knihovny, rádi bychom do obce získali zubaře. Připravujeme výstavbu bytů pro seniory, případně jiné formy dostupného nájemního bydlení (startovací byty apod.). Dále by tu lidé rádi měli lékárnou, kavárnu/cukrárnou či restauraci – to už je ale věc trhu a nabídky/poptávky a je otázka, zda by se tu takové provozovny uživily.

Zhodnocení rozhovoru

Z rozhovoru vyplývá, že obec byla velmi aktivní v získávání dotací. Zejména na rozšíření základní a mateřské školy. Také projekty na rekonstrukci chodníků a další menší záležitosti. Do budoucna je prioritou dokončení vodovodu. Dalšími cíli jsou poté rekonstrukce hospodářské budovy základní školy a vybudování centra pro občanskou vybavenost. Pro rozvoj obce je důležitá podpora spolků a investice do školství. V neposlední řadě uspokojování potřeb všech věkových skupin obyvatelstva. Z pohledu základní občanské vybavenosti je na tom velmi dobře. Stále jsou plány na zlepšování a zvyšování služeb pro občany.

Obec Tatce

Byla obec v posledních letech aktivní v dotační politice? Můžete zmínit nejvýznamnější projekty?

Dělali jsme doposud náš největší projekt, a to byla kanalizace. Dotace byla 55 milionů korun, celkové náklady činily 70 mil korun. Dále byla významná přístavba mateřské školy, tam byla dotace 10 milionů korun, což tvořilo 50 % nákladů projektu. Peníze byly také z evropských prostředků.

Z národních peněz proběhla rekonstrukce chodníků v obci a vybudování nových chodníků směrem k vlakové zastávce, rekonstrukce knihovny, zateplení školy nebo rekonstrukce Kaple Panny Marie. Dále rekonstrukce obecního domu, zejména výměna střechy. Málem bych zapoměla na vybudování víceúčelového sportovního hřiště.

Jaké projekty připravujete do budoucna?

Máme jeden velký projekt, o který se snažíme už spoustu let, a to je vodovod. Projekt už byl vysoutěžen na 80 milionů korun. Připravuje se vybudování rybníka místo dosavadní požární nádrže, se záměrem zadržení vody v krajině a vytvoření rekreačního místa pro obyvatele.

Dále se připravuje cyklostezka směrem na Milčice. Máme ještě spoustu nápadů, jako například novou budovu obecního úřadu a rozšíření školy a školky. Rozšíření školy se již projektuje. Chtěli bychom také vybudovat obecní byty pro seniory nebo startovací byty pro mladé rodiny. Obnovení starých polních cest a zprůchodnění krajiny.

Jaké jsou cíle v rozvoji Vaší obce do dalších let?

Obecními cíli jsou výše zmíněné projekty. Nyní již 2 roky pracujeme na novém Územním plánu, který je velmi důležitý strategický dokument pro obec. Řešíme nejen možnosti nové výstavby, ale také možnosti získání finančních prostředků na budování technické infrastruktury a občanské vybavenosti. Aby byla obec schopna obsloužit obyvatele. Zajištění dostatku míst ve školce a ve škole. Zajistit i další sportovní plochy. Do Tatec se stěhuje hodně lidí z města, kteří jsou zvyklí na určitý životní standard a ten vyžadují i na té vesnici. A já bych chtěla zachovat pro Tatec vesnický ráz a zároveň lidem zajistit kvalitní život. Dnes je nás zhruba 670 a ambici máme na 1.000 obyvatel, maximálně. Souvisí s tím infrastruktura, kapacita ČOV a zásobování vodou. Územní plán tvoříme na 1.000 obyvatel a vše souvisí s výše uvedenými projekty.

Moje osobní cíle jsou nemalé. Chtěla bych, aby se tady lidé cítili doma. Domnívám se, že toho můžeme dosáhnout tím, že budeme dále pořádat kulturní a společenské akce, kde se budou lidé potkávat. Seznámí se tak starousedlíci a nově přistěhovalí občané. Můžou si popovídat, zazpívat nebo společně zasportovat, zasoutěžit. Důležitým místem v naší obci je hospoda, která je pro společenský život v obci velmi důležitá. Pořádáme tradiční akce jako je Masopust a Tatecká fošna, občerstvení zajišťuje místní hospoda, aby si vydělala na období v roce, kdy do hospody moc lidí nechodí.

Na další otázku: Co považujete nejdůležitější v rozvoji Vaší obce jste mi už odpověděla v předešlé otázce.

Plánujete některá turistická zajímavosti jako Vámi již zmíněnou cyklostezku?

Tady je to docela komplikované, ale máme vybudovanou turistickou trasu, která vede k rybníkům v Milčicích a vede lesem kde jsme vysázeli stromy a přes pole, kde je taktéž alej stromů. Následně se jde kolem hřbitova až k rybníkům. Obec Milčice připravuje plán cesty, která by byla přímá a nebylo by nutné chodit přímo do vesnice.

Těším se na připravovaný projekt, který navazuje na polní cestu, která spojuje vesnice Skramníky a Chotutice. My z Tatců se musíme napojovat přes pole. Projekt se připravuje ve spolupráci s obcí Klučov a místními zemědělci, kteří pole obhospodařují. Domluva všech zúčastněných stran je vždy důležitá, aby byl projekt dlouhodobě udržitelný. Nová spojovací cesta bude lemována stromy a keři a k výsadbě dojde již letos na jaře ve spolupráci s neziskovou organizací Sázíme stromy.

Dále uvažujeme o projektu s vesnicí Chotouň (která spadá pod Chrást'any) na obnovení dalších starých polních cest. My obnovíme naši část cesty a oni to zprůchodní z druhé strany. Turisticky zajímavá je Kaple Panny Marie, jejíž začátky sahají do roku 1800. Významnější památky v Tatcích nemáme, přestože první písemná zmínka o Tatcích je již z roku 1292.

Důležitá je, dle mého názoru, spolupráce starostů v okolí. Starostové by neměli být zaměřeni pouze na svou obec, ale podporovat a propagovat projekty celého regionu. Tady bych chtěla zmínit např. koncert v kostele v Chotouni, který proběhl k výročí úmrtí Santiniho, který kostel postavil. Tuto akci jsme podpořili v rámci Dobrovolného svazku obcí Pečecký region.

Jste členem MAS, jaké vnímáte výhody z tohoto členství?

Výhody členství v MAS Podlipansko jsou zřejmé. Spolupracujeme úzce v rámci MAS a DSO Pečecký region. MAS nám poskytuje informace o dotačních titulech, spousta obcí čerpá finanční prostředky z dotačních titulů vyhlášených MAS. Naše obec např. čerpala dotaci na rekonstrukci obecní knihovny, která zároveň slouží jako prostor pro vzdělávání hasičů. Ve spolupráci s MAS jezdíme se starosty našeho regionu za příklady dobré praxe do jiných regionů České republiky, ale byli jsme i v zahraničí. Odtud čerpáme zkušenosti s přístupem k energetice nebo právě spolupráci v regionu. Je to obrovská inspirace pro naše další projekty.

Informace je to nejdůležitější, co ke své práci, jako starostové, potřebujeme. A na jejich základech děláme společné projekty. Například Protipovodňový systém a rozhlas, který je napojený na IZS. Byl to obrovský společný projekt pro zhruba 30 obcí.

Podporuje obec činnost spolků a jakým způsobem?

Samozeřejmě, spolky se musí podporovat. Spolky tvoří společenský život v obci. V naší obci působí 4 spolky, které podporujeme. Např. fotbalistům pod hlavičkou TJ Sokol Tatce letos poskytneme 90 tisíc korun na chod kabin, z toho si zaplatí i provozní výdaje. Dále jim platíme údržbu hřiště. A finančně podporujeme jimi pořádané akce. V průměru je to každý rok asi 220 tisíc korun.

Dále tady máme dobrovolné hasiče, i těm přispíváme finančně. Zejména na činnost mladých hasičů a finanční podporu na vybavení. Letos jim na základě smlouvy poskytneme 50 tisíc korun.

Spolek pro Tatce pořádá Masopust a podílí se na pořádání Tatecké fošny. Tento spolek nepotřebuje finanční podporu. Sám si na sebe vydělá, ale podporujeme jej například zapůjčením obecního sálu. Obec je hodně se spolky provázána. Poskytujeme například také finance na odměny pro děti při různých akcích.

Posledním spolkem jsou myslivci, kteří žádají o finanční podporu ve více obcích. Naše podpora je ve výši 10 tisíc korun.

Podpora ze strany obce být musí. Ti lidé, kteří organizují různé společenské nebo sportovní akce musí cítit, že za nimi někdo stojí, že si jejich práce někdo váží. Bez nich by se na vesnicích nic nedělo.

Jaké jsou nejčastější stížnosti obyvatel?

Sousedské. Občas jsou to velmi komplikované stížnosti, někdy naopak jsou to naprosté banality. Například, že si stěžují na prorůstající větve skrze plot. Všimám si, že začala vytrácet obyčejná sousedská komunikace. Často si sousedé neumí říci, co jim vadí a myslí si, že úřad může všechno vyřešit. Na mezilidské vztahy jsme ale krátcí.

Složitější jsou stížnosti na občanské soužití, rušení nočního klidu, srocování nepřizpůsobivých obyvatel před obchodem, obtěžující kouř z komínů, odstavená nákladní auta apod.

Počet písemných stížností je minimum, spíš jde o to lidem osobně vysvětlit, jak se věci mají. V ojedinělých případech musíme spolupracovat s jinými orgány nebo odbory ORP Kolín.

Jaká je z vašeho pohledu vybavenost obce a co obci naopak chybí ?

Máme tady fotbalové a víceúčelové hřiště, tenisové kurty, sál kulturního domu, který se využívá jako tělocvična, tělocvičnu pro silový trénink. Myslím, že sportovní zázemí je zde dostačující. Máme tady školu a školku. To nám zatím stačí.

Trochu problematický je obchod. Máme tu sice večerku, ale já bych raději malý obecní obchod pro základní potřeby obyvatel. U večerky se shromažďují problémoví občané, často jsou podnapilí a obtěžují ostatní obyvatele. Museli jsme kvůli nim vydat obecně závaznou vyhlášku na zákaz požívání alkoholických nápojů na veřejnosti v blízkosti večerky. Lepší by bylo vybudovat obecní multifunkční objekt, která by sloužil jako klubovna pro naše spolky a její součástí by byl právě již zmiňovaný menší obchod.

V obci se nachází malé kadeřnictví na objednání.

Myslím si, že takováto obec nepotřebuje svou poštu nebo zdravotní středisko. Nemyslím si, že nám tady něco chybí.

Uvažovala jsem o Re - Use centru. Centrum by si na sebe, ale nevydělalo. Dle mého názoru to není projekt pro samostatnou obec, ale pro celý region. V současné době na tomto centru pracuje nedaleká obec Radim, která má skládku a tam to dává smysl.

Zhodnocení rozhovoru

Nejvýznamnějším projektem pro obec byla kanalizace. Velký význam mělo také rozšíření mateřské školy a zateplení budovy základní školy. Do budoucna je již připravený projekt na vodovod a vybudování rybníka za účelem zadržení vody v krajině. Pro obec je velmi důležitý Územní plán a jeho dokončení. Důležité je také zajištění kvalitní infrastruktury v obci. Členství v místní akční skupině je velmi užitečné, zejména na získávání informací a poskytování dotačních titulů. Obec podporuje činnost spolků a tím místní společenský život. Z pohledu občanské vybavenosti je obec kvalitně zajištěna.

Souhrn rozhovorů se členy vedení obcí

Všechny obce se v posledních 10 letech aktivně angažovaly v dotační politice. Téměř ve všech obcích byly realizovány projekty na vybudování vodní a kanalizační sítě. Dotační tituly byly také použity na zateplení nebo přístavbu budov mateřských škol. Dále také na vybudování sportovišť a tím se obce snaží podpořit obyvatelé k sportovním aktivitám.

Téměř všichni dotázaní se shodli na tom, že nejdůležitější pro jejich obec je do budoucna rekonstrukce chodníků a opravy místních komunikací. Samozřejmě také další důležité projekty jako protipovodňová opatření nebo další rozvoj infrastruktury vedoucí ke zkvalitnění života v obcích.

Obce mají poměrně rozdílné pohledy na výhody plynoucí ze členství v místní akční skupině. Například obce Klučov a Hořany ve členství velké výhody nevidí, tak zbylé obce si velmi spolupráci s místními akčními skupinami pochvalují. Jako největší bonusy plynoucí ze členství vidí informace, které jim jsou poskytovány o možných dotačních titulech.

Všechny obce se taktéž snaží podporovat spolkovou činnost, za účelem udržení kulturního a společenského života. Jedná se například o podporu v podobě poskytnutí obecních prostor za účelem pořádání jednotlivých akcí nebo o poskytnutí finančních prostředků.

6 Diskuze

Z pohledu počtu obyvatel, který je jedním ze základních ukazatelů venkovského sídla, tři obce tento počet převyšují. Perlín (2007) venkovskou obec vymezuje do 100 obyvatel/km². Poříčany jakožto největší obec ve vymezeném regionu tento počet značně převyšují. Na km² v Poříčanech žije 268 obyvatel. Chrást'any a Tatce tuto hranici již nepřekračují tak výrazně. Dalším důležitým znakem na vymezení venkova je dle Svobodové a Věžníka (2014) pro venkov důležitý jeho architektonický ráz a tím převaha nízkopodlažních domů oproti panelovým domům. Toto se potvrdilo v dotazníkovém šetření, kdy většina dotázaných zmínila, že žije v rodinném domě.

Mátl a Srnová (2012) uvádějí jako největší problém na českém venkově nevyhovující silniční komunikace, špatnou dopravní dostupnost a omezenou nabídku služeb. Z provedeného dotazníkového šetření z vyplývá, že se region Klučovsko s tímto problémem vypořádal velmi dobře. Polovina respondentů označila komunikace jako průměrné, tedy komunikace, které mají menší počet výmolů. Oprava komunikací s označením „průměrné“ není však nutná. Agumba (2016) a Duncan (2007), dokonce tvrdí, že kvalita místních komunikací jsou klíčovými faktorem infrastruktury. Pokud jsou silnice v dezolátním stavu dochází ke zpoždění spojů a tím nespokojenosti obyvatel.

Téměř 30 % respondentů označilo komunikace za nekvalitní, tedy s velkým počtem výmolů a nutnou opravou silnice. Ve větší míře se však jedná o krátkodobější defekty, vzniklé nutným zásahem do struktury komunikace při budování kanalizační sítě. Z rozhovorů se starosty bylo zjištěno, že všechny obce regionu usilovně pracují na řešení tohoto problému. Ve vesnicích Skramníky, Klučov, Bylany a Poříčany byly v době provádění výzkumu opravována komunikace. Z pohledu poskytování služeb je to poněkud komplikovanější záležitost. Ve většině obcí regionu chybí obchod s potravinami, ale je nutné podotknout, že v případě jeho výskytu v menších vesnicích by neměl šanci na udržení provozu. Pomocí dotazníku bylo zjištěno, že většina obyvatel má jeden nebo více automobilů a nejčastější důvod cestování mimo obec je právě nákup ve větších městech, kde je často spojen s dalšími aktivitami. Tímto se potvrdila první stanovená hypotéza, že většina domácností ve vymezeném regionu má alespoň jeden automobil, který se používá především k dopravě za zaměstnáním a dalšími aktivitami. Důvod vyjíždění z obce právě kvůli zaměstnání byla druhá nejčastější odpověď.

Skála (2017), který navazuje na Blažka (1997) uvádí jako nejčastější problémy v rozvoji venkova nedostatek financí, nedostatek pracovních míst, nedostatečnou technickou infrastrukturu, obtížnou dostupnost základních služeb, malý počet obyvatel, špatnou dopravní obslužnost, úbytek obyvatelstva a nedostatečné sportovní a kulturní vyžití pro obyvatele. Obce v regionu jsou schopny peněžní prostředky sehnat prostřednictvím dotačních titulů.

S tím jim do jisté míry pomáhají místní akční skupiny, které buď starostům podávají informace o připravovaných dotačních titulech nebo jim přímo pomáhají se zpracováním jednotlivých projektů.

Binek et. al (2011) tvrdí, že dotačními prostředky se vyřeší pouze tvrdé projekty, tedy projekty na podporu rozvoje infrastruktury, vodovodní a kanalizační sítě. Toto tvrzení potvrzuje výrok starostky Poříčan, která uvedla, že tento typ projektu tvoří 99 % ze získaných dotačních titulů. S nedostatkem pracovních míst s autory souhlasím. Pouze 7 respondentů pracuje přímo v obci ve které žije a většina lidí za prací dojíždí 10-50 kilometrů. Tímto se také potvrdila hypotéza, že většina obyvatel regionu pracuje mimo svou obec, ale v okruhu do 50 kilometrů od ní.

Bernard (2020) ve spolupráci s Českým statistickým úřadem zjistil, že 97 % obcí nad 500 obyvatel má v obci sportovní a dětské hřiště. To znamená, že obce aktivně podporují sportovní činnosti obyvatel. Z provedeného výzkumu vyplynulo, že nejvíce obyvatel Klučovska má širší povědomí právě o svých obecních sportovních klubech. Dále zjistil, že 90 % obcí do 500 obyvatel má mateřskou školu. Dle ČSÚ (2009) je mateřská škola nejčastějším prvkem občanské vybavenosti na českém venkově. V regionu Klučovsko se mateřská škola nachází ve čtyřech z pěti obcí. Všechny obce, ve kterých se mateřská škola nachází pracovaly nebo pracují na rozšiřování kapacit školek z důvodu nárůstu obyvatel v jednotlivých obcích. Díky výhodné strategické poloze obec Tatce pracuje do budoucna s téměř 60% přírůstkem obyvatel. Baňski (2020) uvádí, se lidé z měst stěhují na venkov, který sousedí s větším městem a naopak se stěhují z tzv. periferních oblastí (Barcus et al. 2022). Bernard (2020) dále zjistil, že téměř ve všech obcích pod 1.000 obyvatel chybí například, praktický a dětský lékař, gynekolog nebo stomatolog. Mimo zdravotnické služby například bankomat nebo policejní služebna. V tomto případě není region Klučovsko výjimkou. Zdravotní středisko se nachází pouze v Poříčanech, taktéž bankomat. Nutno podotknout, že se všechny zmíněné služby nacházejí v Českém Brodě, který je od regionu v průměru vzdálen 5 kilometrů. Nachází se zde i služebna Policie ČR a také Městské policie.

Maříková (2005) poukazuje na nízkou technickou infrastrukturu u menších obcí. Uvádí, že 46 % obcí do 500 obyvatel nemá plynofikaci. V obcích regionu, také zavedená plynofikace není. Dále vychází z toho, že pouze 18 % obcí do 500 obyvatel má zavedenou kanalizaci. V Klučovsku se kanalizační síť začala připravovat teprve v posledních letech.

Naldi (2021) dokonce uvádí, že celková občanská vybavenost má velký vliv na vstup nových firem do venkovských oblastí. Nově příchozí firmy nebo podnikatelé se mohou pozitivně podílet na rozvoji obce. Důležitým faktorem je nabízení nových pracovních pozic pro obyvatele, kteří nemusí za prací dojíždět do větších měst. Limitujícím faktorem je však poměrně úzká profesní specializace.

Dle Moseleyho (2003) je venkov velmi rozmanitým místem a je velmi důležité ho rozvíjet a udržovat pro další generace.

O rozmanitosti o stupních rozvoje venkova vypovědělo provedené šetření. Důležitým aspektem je také aktivita obyvatel. Podněcování k novým věcem, podávání návrhů na vylepšení, které se děje většinou neoficiální cestou (Bassand et al.1984).

Nejvíce služeb a nejlepší vybavenost svým obyvatelům zajišťuje obec Poříčany. Obec má kompletní občanské vybavení. Nalezneme zde obchod s potravinami, základní a mateřskou školu, poštu, restaurační zařízení, zdravotnické centrum, sportovní a fotbalové hřiště a velmi kvalitní spojení s velkými městy. Disponuje vlakovým nádražím, které je zdrojem pravidelných spojů do hlavního města. V blízkosti obce se nachází dálnice, která umožňuje rychlejší transfer do zaměstnání. V obci je také možnost zaměstnání, to je však limitováno určitou kvalifikací. Podobě kvalitní vybavenost má také obec Tatce, ve které chybí pouze pošta. Klučov je na tom velmi obdobně jako obec Tatce. Jenže pod obec Klučov spadají menší vesnice, které nejsou vybaveny obchodem, restauračním zařízením ani vlakovým nádražím. Zbytek regionu má srovnatelné vybavení. Kompletní vybavenost však není nutná, z důvodu blízkosti Českého Brodu by to ani nebylo ekonomicky výhodné. Region Klučovsko jako celek je vybaven dostatečně a stále pracuje na rozvoji jednotlivých obcí.

7 Závěr

Velký význam pro rozvoj popisovaného regionu má jeho výhodná strategická poloha. Český Brod je nejbližší větší město regionu, a je pro většinu obyvatel stěžejní. Obyvatelé regionu zde pokryjí své základní sociální potřeby, např. základní lékařskou péči (praktičtí lékaři, zubaři, oční a kožní lékař, chirurgická ambulance, rehabilitace), poštovní služby, dostupnost vzdělání – jak základní, tak střední, další možností je všestranný rodinný nákup. Občané regionu ve městě najdou širší možnosti pracovního uplatnění než ve sledované venkovské oblasti. Vybavenost obcí v regionu je velmi nerovnoměrná. Například obce Tatce, Poříčany jsou téměř soběstačné. Mají menší obchod s potravinami, ve kterém obyvatelé nakoupí základní potraviny a domácí potřeby, restaurační zařízení, přímé vlakové spojení Praha-Kolín. Další obcí, která je z pohledu základní vybavenosti poměrně dostatečně vybavena, je Klučov. Obyvatelům Klučova však chybí restaurační zařízení, kde by se mohli občané potkávat. Obec si je tohoto nedostatku vědoma a intenzivně pracuje na jeho řešení. Ostatní obce regionu jsou na tom podstatně hůře, chybí jim obchod s potravinami, a proto jsou jejich obyvatelé odkázáni na blízkost Český Brodu nebo Peček. Z ekonomického hlediska je absence obchodu nebo restaurace na těchto malých obcích zcela logická. Obchod ani restaurační zařízení (případně hospoda) by v nich nebyly schopny dlouhodobého ekonomicky udržitelného provozu. Je možné, že by mohl v těchto obcích fungovat alespoň sezónní (letní) prodej či provoz.

Z pohledu technické infrastruktury je region dostatečně zajištěn. Do budoucna všechny obce budou mít kanalizační a vodovodní síť, což je z pohledu členů vedení jednotlivých obcí jeden z nejdůležitějších rozvojových faktorů obce. Dalším významným faktorem je renovace chodníků a místních komunikací. Obecní silnice nejsou v ideálním stavu. Z dotazníku sice vyšlo, že celkově jsou silnice v regionu hodnoceny jako průměrné, ale nezanedbatelná část občanů označila silnice jako nekvalitní, a to zejména v obcích Bylany a Žhery. V Bylanech v době zpracování této práce již probíhala oprava poničených místních komunikací.

Největší část obyvatel pracuje v rozmezí 10 až 30 kilometrů od obce, ve které žijí. O něco menší část obyvatel do zaměstnání dojíždí až 50 kilometrů, což ukazuje na nedostatek pracovních příležitostí v regionu. Uplatnění v regionu je z pohledu rozmanitosti profesí velmi úzké. Najít zaměstnání na území regionu je velmi obtížné, a právě z toho důvodu musí obyvatele jednotlivých obcí za prací dojíždět.

V regionu je doprava zajištěna autobusovou a vlakovou dopravou. Vlaková zastávka se nachází v obcích Tatce a Klučov, v Poříčanech se nachází vlakové nádraží. Ostatní obce jsou odkázány na autobusovou dopravu nebo se jejich obyvatelé musí dopravovat sami prostřednictvím automobilu.

Byla potvrzena hypotéza, že většina domácností ve sledované venkovské oblasti má alespoň jeden automobil, který používá k dopravě do zaměstnání,

za vzděláním nebo službami. Zároveň byla potvrzena druhá hypotéza, že většina obyvatel v uvedených obcích pracuje mimo svou obec, a to v okruhu do 50 kilometrů.

8 Literatura

Agumba NJ. 2016. A Review of the Challenges of Rural road Network development. University of Johannesburg, Johannesburg

Ambrosio MA, Bastiaensen J. 2010. The New territorial paradigm of rural development: Theoretical foundations from system and institutional theories. Institute of Development Policy and Management, Antwerp.

Bański J. 2020. Dilemmas of Regional and Local Development. Routledge, London.

Barcus HR, Jones R, Schmitz S. 2022. Rural transformations: Globalization and Its Implications for Rural People, Land and Economies. Routledge, London.

Bassand M. et al. 1984 Self Reliant Development In Europe: Theory, Problems, Actions. Gower Publishing Company, Aldershot/Hamshire.

Bernard J. 2011. Komunitní plánování sociálních služeb: partnerství a participace v praxi pages 143-147 in Čermák D. Vobecká J. et al. Editors. Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib. Sociologické nakladatelství SLON. Praha

Bernard J. 2020. Občanská vybavenost v malých obcích: Aktuální vybavenost službami a infrastrukturami, její vývoj a prostorová dostupnost služeb. Sociologický ústav ČR, Praha.

Bijman J, Muradian R, Schuurman J. 2016. Cooperatives, economic, democratization and rural development. Edward Elgar. Cheltenham.

Binek J, Svobodová H, Chabičovská K, Holeček J, Galvasová I, Martének J. 2011. Synergie ve venkovském prostoru: Paradoxy rozvoje venkova: kritické zhodnocení bariér, nástrojů a šancí rozvoje venkova. GAREP, Brno.

Binek J. et al. 2009. Synergie ve venkovském prostoru: aktéři a nástroje rozvoje. GaREP. Brno.

Binek J, Konečná O, Šilhan Z, Svobodová H, Chaloupková M. 2020. Místní akční skupiny: leaderi venkova? Mendelova univerzita, Brno.

Blažek B. 1997. Problémy a výhledy českého venkova: statě z let 1990-1997. Škola obnovy venkova, Libčevěves.

Český statistický úřad. 2009. Postavení venkova v Jihočeském kraji. Český statistický úřad, České Budějovice.

Čmejrek J. Bubeníček V. Čopík J. 2010. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Grada. Praha.

Duncan T. 2007. Findings from Studies of Poverty Impacts of Roadprojects. Asian Development Bank. Mandaluyong.

Faltová LI. Klufová R. Freibellová J. Klicnarová J. 2012. Regionální rozvoj – přístupy a nástroje. Alfa, Praha.

Halfacree K. 2006. Rural space: Constructing a three fold architecture. Pages 44-62 in Cloke P, Mardsen T, Mooney P , editors. Handbook of rural studies. SAGE publications. London.

International Fund for Agricultural Development. 2011. Annual Report 2010. Quintily, Rome.

Johnston RJ. 1994. Political studies. Geography journals for Political Scientist. XLII: 310–317.

Knickel k, Renting H. 2000. Methodological and conceptual Issues in the study of Multifunctionality and Rural Development in Sociologia ruralis **40** 512-528.

Kouřilová j. 2012. Synergie vztahu město-venkov. Alfa. Praha.

Kutscherauer A. et al. 2010. Regionální disparity: Disparity v regionálním rozvoji země, pojetí, teorie, identifikace a hodnocení. Technická univerzita Ostrava, Ostrava.

Maříková P. 2006. Aktivita a zapojení obyvatel do veřejného života obce – předpoklad budoucího rozvoje venkova. Pages 24-29 in Perspektivy českého venkova. Česká zemědělská univerzita, Praha.

Mátl O, Srnová E. 2012. Budoucnost venkova v České republice : Analýza potřeb obcí po roce 2013 z hlediska budoucí kohezní politiky a společné zemědělské politiky. Svaz měst a obcí České republiky, Praha.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. 2019. Koncepce rozvoje venkova. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha.

Moseley MJ. 2003. Rural development: principles and practise. Sage, London

- Naldi L, Nilsson P, Westlund H, Wixe S. 2021. Amenities and New firm formation in Rural areas. *Journal of Rural studies* **85**: 32-42.
- Perlín R, Kučerová S, Kučera Z. 2010. Typologie venkovského prostoru Česka. *Geografie*. **115**: 161-187.
- Poláková J. 2018. Politika rozvoje venkova v EU. Česká zemědělská univerzita, Praha.
- Pospěch P. 2014. Vynalézání venkova v ČR po roce 1989. Centrum pro studium demokracie a kultury. Brno.
- Rogna M. 2013. Agricultural cooperatives and rural development : case studies. Labmer Academic Publishing, Saabrucken.
- Senn L. Fratesi U. 2009. Growth and Innovation of competitive regions The Role of Internal and External Connections. Springer, Berlin.
- Sinz M. 2018. Region. Pages 1975-1984 in *ARL: Handwörterbuch der Stadt- und Raumentwicklung*. ARL, Hannover.
- Skála V. 2017. Vliv sociálního kapitálu na rozvojový potenciál venkovských obcí. *Acta Politologica*, Praha.
- Stejskal J, Kovárník J. 2009. Regionální politika a její nástroje. Portál, Praha.
- Svobodová H, Věžník A. 2014. Úvod do geografie venkova. Masarykova univerzita, Brno.
- Svobodová H. et al. 2011. Synergie ve venkovském prostoru. GaREP, Brno.
- Vard T, Willems E, Lemmens T, Peters R. 2005. Use of the CORINE Land cover to identify the Rural character of Communes and Regions at EU level. In *Trends of some Agri-Environmental Indicators of the European Union*. Office for Official Publications of the European Communities. Luxembourg.
- Wokoun R. et al. 2008. Regionální rozvoj (výchozí regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování. Linde, Praha.
- Womach J. 2005. Agriculture: a Glossary of Terms, Programs, and Laws. Library of Congress. Washington D. C.

Woods M. 2005. Rural geography. Processes, Responses and Experiences in Rural Restructuring. Sage. London.

Woods M. 2010. Rural. Roulledge,London.

Internetové zdroje

Del Bo CH. et al. 2016. Additionality and Regional Development: Are EU structural Funds Complements or Substitutes of National Public Finance? Centre for industrial studies, Milan. Available from https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2723402 (Accessed March 2024).

Hořany, oficiální stránky obce. Available from <https://www.horany.cz/obec-7/o-obci/> (Accessed February 2024).

Chrástřany, oficiální stránky obce. 2016. Available from <https://obec-chrastany.cz/obec> (Accessed February 2024).

Klučov, oficiální stránky obce. 2024. Available from <https://www.klučov.cz/obec-1/> (Accessed February 2024).

Perlín R. 2005. Venkov, typologie venkovského prostoru. Ministerstvo vnitra ČR. Available from <https://www.mvcr.cz/soubor/perlin-pdf> (Accessed January 2024).

Perlín R. 2009. Vymezení venkovských obcí v Česku. Deník veřejné správy. Available from <https://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6384068> (Accessed January 2024).

Poříčany, oficiální stránky obce. Available from <https://www.obec-poricany.cz/> (Accessed February 2024)

Tatce, oficiální stránky obce. 2024 Available from <https://www.tatce.cz/nase-obec/soucasnost/> (Accessed February 2024).

9 Seznam použitých zkratek a symbolů

AJ – a jiné
APOD – a podobně
Č – číslo
ČOV – čistička odpadních vod
ČR – Česká republika
DSO – dobrovolný svazek obcí
EU – Evropská unie
FVE – fotovoltaika
IROP – integrovaný operační systém
IZS – integrovaný záchranný systém
Kč – koruna česká
KM² – kilometr čtvereční
MAS – Místní akční skupina
MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí
MVČR – Ministerstvo vnitra České republiky
MIL – milion
MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj
MŠ – mateřská škola
NSA – Národní sportovní agentura
NAPŘ – například
OÚ – obecní úřad
OPŽP – operační systém životního prostředí
ORP – obec s rozšířenou působností
PRV – program rozvoje venkova
PROF – profesor
R – rok
SB – sbírka
SDH – Sbor dobrovolných hasičů
SFŽP – Státní fond životního prostředí
SHR – samostatně hospodařící rolník
SZIP – Státní zemědělský intervenční fond
ZŠ – základní škola

10 Seznam tabulek

Tabulka 1 - Počet dětí v MŠ.....	25
Tabulka 2 - Počet dětí na ZŠ	25

11 Seznam obrázků

Obrázek 1- vymezení regionů ČR.....	12
Obrázek 2 - Mapa zájmového území	
Zdroj: Mapy.cz	24
Obrázek 3 – Pohlaví dotazovaných.....	28
Obrázek 4 – Poměr věkových skupin	28
Obrázek 5 – Zastoupení jednotlivých vesnic	29
Obrázek 6 – Bydlení respondentů	29
Obrázek 7 – Vlastnictví automobilů.....	30
Obrázek 8 – Důvody ježdění mimo obec	30
Obrázek 9 – Kvalita silnic.....	31
Obrázek 10 – Využití veřejné dopravy	32
Obrázek 11 – Důvody nevyužívání veřejné dopravy.....	32
Obrázek 12 – Dostatečnost spojů.....	33
Obrázek 13 – Nákup v místním obchodu	33
Obrázek 14 - Vhodnost otevírací doby	34
Obrázek 15 – Vzdálenost do zaměstnání	34
Obrázek 16 – Názor na zaměstnání v obci	35
Obrázek 17 – Využití služeb.....	35
Obrázek 18 – Povědomí o spolkové činnosti	36
Obrázek 19 – Členství ve spolku	36
Obrázek 20 – Návštěvnost obecních akcí.....	37

